

PROGRAMUL DE REVITALIZARE URBANĂ AL ORAȘULUI DONDUȘENI

2023 – 2027

Acest document a fost elaborat în cadrul proiectului „Dezvoltare urbană sustenabilă în Regiunea de Dezvoltare Nord” implementat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord din sursele Fondului de granturi regionale pentru dezvoltare urbană. Fondul de granturi regionale pentru dezvoltare urbană este un instrument al Solidarity Fund PL în Moldova, finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polonia în cadrul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare – Polish aid și este implementat în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova.

MINISTERUL INFRASTRUCTURII
ȘI DEZVOLTĂRII REGIONALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

Agenția de
Dezvoltare Regională
Nord

Solidarity Fund PL
in Moldova

Polish aid

Primăria orașului Dondușeni

Date de contact:

Persoana responsabilă de revitalizare urbană

Marina Ceremuș

Telefon: + 373 68278446

Email: primariadonduseni@mail.ru

Programul de revitalizare urbană a orașului Dondușeni 2023-2027 a fost elaborat în baza principiilor de participare, transparență și parteneriat. Programul a fost aprobat la ședința Consiliului orașenesc Dondușeni prin Decizia 11/1 din 29.12.2022.

CUPRINS

I. Introducere	5
1.1. Orașul Dondușeni – prezentare generală.....	5
1.2. Conceptul de revitalizare urbană.....	6
1.3. Legăturile Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice naționale, regionale și locale.....	7
II. Analiza orașului – determinarea zonelor degradate și a zonei de revitalizare.....	8
2.1. Delimitarea zonelor orașului.....	8
2.2. Descrierea metodologiei de studiu.....	10
2.3. Analiza diferențelor între părțile orașului.....	11
2.3.1. Sfera socială.....	11
2.3.2. Sfera economică.....	14
2.3.3. Sfera de mediu.....	16
2.3.4. Sfera spațial-funcțională.....	17
2.3.5. Sfera tehnică.....	20
2.4. Identificarea zonei degradate.....	21
2.5. Determinarea zonei de revitalizare.....	23
III. Analiza aprofundată a zonei de revitalizare.....	25
3.1. Specificul Zonei de Revitalizare.....	26
3.2. Analiza situației zonei.....	26
3.2.1. Sfera socială.....	27
3.2.2. Sfera economică.....	27
3.2.3. Sfera de mediu.....	28
3.2.4. Sfera spațial-funcțională.....	28
3.2.5. Sfera tehnică.....	32
IV. Viziunea și obiectivele de dezvoltare a zonei de revitalizare.....	33
V. Proiectele de revitalizare urbană.....	34
5.1. Proiecte de bază.....	34
5.2. Proiecte complementare.....	46
VI. Cadrul financiar.....	52
VII. Implementarea și managementul programului de revitalizare.....	52
VIII. Monitorizarea și evaluarea implementării programului de revitalizare.....	54

ACRONIME

ADR NORD	– Agenția de Dezvoltare Regională Nord
APL	– Administrația Publică Locală
LD	– Liniile Directoare privind Revitalizarea Urbană
PRU	– Program de Revitalizare Urbană
PUG	– Plan Urbanistic General
RU	– Revitalizare Urbană
ZD	– Zona Degradată
ZR	– Zona de Revitalizare

I. INTRODUCERE

1.1. Orașul Dondușeni – prezentare generală

Orașul Dondușeni este situat în nordul Republicii Moldova, la 197 km de la municipiul Chișinău. El este centrul administrativ, economic și cultural al raionului Dondușeni, care cuprinde 29 de localități rurale. Suprafața totală a orașului este de 801,04 ha. Iar numărul de locuitori este de 8.794 persoane (anul 2022).

Orașul este traversat de 2 artere de transport de o importanță națională - autostrada Otaci - Drochia, care traversează central orașului și calea ferată Ocnița – Chișinău, care traversează partea de vest a orașului. Orașul Dondușeni este amplasat pe platoul Moldovei, teritoriul orașului este fragmentat

de văi și vâlcele, preponderent de platou.

Istoria orașului Dondușeni este strâns legată de construcția căii ferate Bălți - Ocnița, care a început în primăvara anului 1888 și s-a finalizat în toamna anului 1893. Din toamna anului 1893, începe circulația trenurilor pe calea ferată nou construită și, ca urmare această dată poate fi considerată începutul Dondușenilor, care inițial apăruse ca o stație pe traseul de cale ferată Ocnița – Chișinău. Treptat localitatea continuă să se extindă de-a lungul căii ferate ajungând spre anul 1940 la câteva străzi. Concomitent cu aceasta crește numărul de locuitori. În anul 1957, localitatea obține statut de orașel. În anul 1963, Dondușeni devine centru raional și începe intensiv să se dezvolte infrastructura urbană.

Orașul Dondușeni dispune de terenuri, spații, clădiri care ar putea fi valorificate. Fiind totodată centru raional poate atrage forțe de muncă din localitățile vecine. Serviciile de sejur și alimentare bine dezvoltate reprezintă o oportunitate reală de dezvoltare a serviciilor de turism ecologic local, ținând cont de mulțimea obiectelor culturale de valoare istorică sau naturală.

Principalele domenii de activitate economică în orașul Dondușeni sunt: **industria** care cuprinde un număr mare din populația orașului, urmată de **sectorul comerțului/serviciilor**. După forma organizatorico-juridică 62,6% din agenții economici sunt întreprinderi cu drept de persoane fizice, iar 35,4% - întreprinderi cu drept de persoane juridice.

Totodată, putem menționa faptul că populația or. Dondușeni înregistrează un trend negativ în ultimii ani. O asemenea tendință negativă este semnificativă și alarmantă, deoarece duce la diminuarea ofertei forței de muncă în localitate un impact negativ puternic asupra economiei

orașului în perspectivă strategică. Astfel a apărut necesitatea de implementare a procesului de Revitalizarea Urbană pentru eliminarea stărilor de criză socio-economică a zonelor degradate prin aplicarea unor acțiuni complexe, bine determinate într-un program de revitalizare urbană.

1.2. Conceptul de Revitalizare Urbană

Revitalizarea urbană este un instrument eficient de dezvoltare locală și totodată un instrument al politicii naționale de dezvoltare regională și urbană din Republica Moldova. Conceptul de Revitalizare Urbană a fost introdus în Republica Moldova în cadrul proiectului „Suport Guvernului Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 prin dezvoltarea urbană integrată și sustenabilă”, implementat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova în colaborare cu Ministerul Investițiilor și Dezvoltării din Polonia, care este și principalul finanțator.

Revitalizarea urbană vizează zonele urbane defavorizate, printr-un efort de cooperare între autoritățile publice locale, societatea civilă și alți actori locali și, mai presus de toate cu locuitorii, pentru îmbunătățirea condițiilor de trai, creșterea calității mediului și a climatului social și pentru consolidarea economiei locale.

În or. Dondușeni procesul de RU a demarat în anul 2022, odată cu participarea primăriei or. Dondușeni în cadrul proiectului „Dezvoltare urbană sustenabilă în Regiunea de Dezvoltare Nord” realizat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord din sursele Fondului de granturi regionale pentru dezvoltare urbană (un instrument al Solidarity Fund PL în Moldova, finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polonia în cadrul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare – Polish aid). În cadrul acestui proiect or. Dondușeni a beneficiat de suport tehnic și metodologic din partea ADR Nord și Solidarity Fund PL în Moldova în elaborarea Programului de Revitalizare Urbană.

Programul de revitalizare Urbană a or. Dondușeni a fost elaborat în conformitate cu Liniile Directoare privind Revitalizarea Urbană în Republica Moldova și reprezintă un document de planificare strategică prin care se urmărește reanimarea celor mai problematice zone din oraș. Scopul Programului de Revitalizare Urbană a or. Dondușeni reprezintă sporirea calității vieții locuitorilor, dezvoltarea armonioasă a localității din zona de revitalizare, prin implicare și asociere comunitară și reabilitarea elementelor de infrastructură urbană.

Procesul de elaborare a programului a fost divizat în patru etape de bază:

1. Delimitarea zonelor orașului și diagnoza zonelor degradate
2. Analiza aprofundată a Zonei de Revitalizare
3. Planificarea ideilor de proiecte
4. Consultarea și aprobarea Programului de Revitalizare Urbană

Pentru elaborarea acestui document este responsabilă Marina Ceremuș, viceprimarul or. Dondușeni și Comitetul de Coordonare din cadrul Primăriei or. Dondușeni creat prin decizia consiliului orașenesc Dondușeni nr. 7/12 din 02 august 2022.

1.3. Legăturile Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice naționale, regionale și locale

PRU al or. Dondușeni se află într-o legătură cu alte documente de planificare strategică locală, regională și națională.

Context local

Planul Urbanistic General. Proiectul Planului urbanistic general al orașului Dondușeni a fost elaborat de institutul "Urbanproiect" în conformitate cu Tema-program și Contractul nr. 83/15878 din 06.11.2017.

Planul urbanistic general este documentul coordonator în dezvoltarea armonioasă a tuturor componentelor teritoriului orașului - centrul administrativ- public, teritoriul rezidențial, zonele de producere și agrement, obiectivele prestări servicii și infrastructurii tehnico-edilitare, stabilește parametrii principali al potențialului socio-economic, prevede direcțiile și volumul utilizării resurselor naturale și reglementează zonarea funcțională a teritoriului - ca temei pentru utilizarea optimă a acestuia cu respectarea cerințelor de protecție a mediului.

În acest sens, datele statistice și tehnice din acest document au fost utilizate la etapa de cercetare a orașului pentru PRU.

Strategia de dezvoltare socio-economică a orașului Dondușeni 2020-2025. Strategia de dezvoltare socio-economică a orașului Dondușeni a fost aprobată prin Decizia Consiliului orașenesc nr. 2/1 din 26 februarie 2021 și reprezintă principalul document de planificare strategică a or. Dondușeni pentru o perioadă de programare 2020-2025. Strategia pune în valoare punctele forte ale orașului care se bazează pe potențialul socio-uman, dezvoltarea economiei locale, a serviciilor publice, a instituțiilor infrastructurii sociale și de afaceri precum și pe capacitatea autorităților publice locale și structurilor societății civile privind asumarea responsabilității pentru procesul de dezvoltare locală.

Acest document a servit drept bază pentru elaborarea PRU, și anume la analiza situației existente în or. Dondușeni.

Context regional și național

Liniile directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova, reprezintă un document adresat autorităților administrației publice, inclusiv persoanelor responsabile de gestionarea proceselor de RU. Liniile directoare stabilesc modul de elaborare a PRU, condițiile pentru implementarea Programelor și proiectelor de revitalizare urbană.

PRU al or. Dondușeni a fost realizat în conformitate cu LD, fiind bazat pe cooperare între administrațiile publice la nivel local și comunitatea orașului, cu implicarea sectorului privat și a societății civile.

La elaborarea PRU, de asemenea, s-a ținut cont de **Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2021-2028** – principalul document sectorial de planificare a politicii de dezvoltare regională elaborat de către Ministerul Infrastrurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), aprobată prin HG nr.40 din 26.01.2022. Una din prioritățile strategice ale SNDR ține de consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în calitate de motoare de creștere a competitivității regiunilor.

Elaborarea PRU este prevăzută și în **Programul Operațional Regional Nord 2022-2024** principalul document de programare strategică elaborat la nivel regional și aprobat prin decizia Consiliului pentru Dezvoltare Regională Nord nr.3 din 28 februarie 2022. Programul stabilește prioritățile de dezvoltare în Regiunea de Nord a Republicii Moldova, inclusiv și pe dimensiunea revitalizării orașelor mici și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice.

II. ANALIZA ORAȘULUI DONDUȘENI - DETERMINAREA ZONELOR DEGRADATE ȘI A ZONEI DE REVITALIZARE

2.1. Delimitarea zonelor orașului

Împărțirea orașului a fost făcută de locuitorii orașului cu mult timp pînă la implementarea PRU. Zona "Planul Nou" este sectorul în care casele și blocurile locative au început să construiască cel mai târziu în orașul Dondușeni, de aici și a apărut denumirea "Planul nou". Denumirea zonei "Fabrica de Zahăr" ține de construcția fabricii de Zahăr a anilor 50, în jurul căreia s-a fondat sectorul dat. Sectorul "Centru" își deține denumirea dată datorită locației sale. Astfel, orașul a fost divizat în 3 zone urbane. Numărul populației este prezentat în baza datelor Î.S. CRIS Registru a persoanelor înregistrate la domiciliu, denumirile sectoarelor fiind cele uzuale, cunoscute și folosite de locuitorii orașului. Analiza or. Dondușeni a fost efectuată atât la nivel de orașul, cât și per zone.

Tabelul 1. Delimitarea or. Dondușeni pe zone urbane

Nr. ord.	Denumirea Zonei	Nr. de locuitori, persoane	%	Suprafața, ha	%
1.	PLANUL NOU	3493	39	321	40
2.	CENTRU	3981	45	201	25
3.	FABRICA DE ZAHĂR	1320	15	275	35
TOTAL		8794	100	801,04	100

1. Zona „Planul nou”, este cel mai nou sector din cele 3 prezentate, se află în zona de nord-vest a orașului. În sectorul dat sunt atât case la sol (sector privat) cât și clădiri multietajate cu 2 și 5 nivele, drumuri parțial construite. În sectorul caselor la sol lipsește sistemul de alimentare cu apă

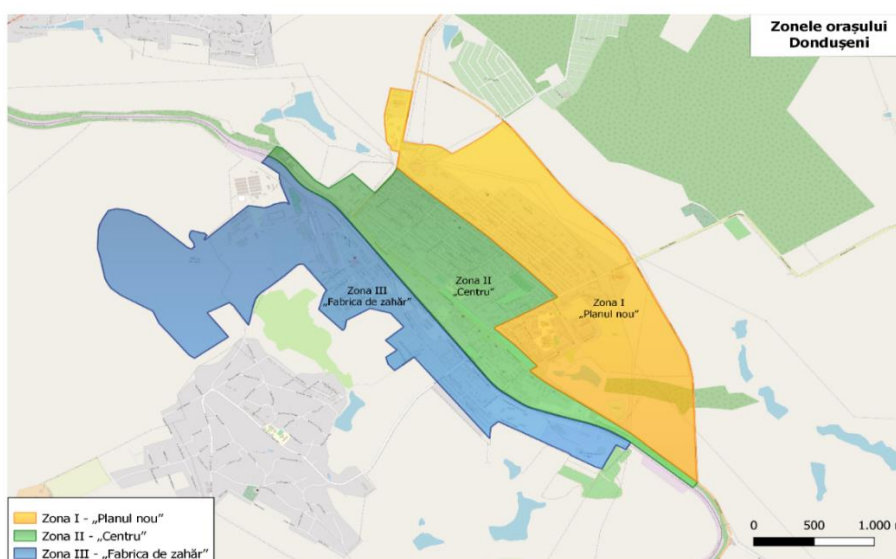

și canalizare. Lipsesc terenurile de agrement pentru copii. În sectorul respectiv sunt amplasate Spitalul raional, Centru multifuncțional Asistență socială, Liceul Teoretic "A. Mateevici", grădinița "Luceafărul", 10 magazine, S.A."Red-Nord Vest". O provocare pentru zonă este Zona de Odihnă a or. Dondușeni care necesită o atenție sporită și investiții capitale. Problema amenajării corecte a Zonei de Odihnă și crearea zonelor de agrement preocupă toți cetățenii din toate 3 zone, deoarece este unicul loc unde se petrec competițiile sportive și cetățenii își petrec timpul liber.

2. Zona „Centru” cuprinde partea centrală, fiind zona cea mai dezvoltată din oraș. Este un sector rezidențial, cu cele mai multe blocuri de locuit cu 5 și 2 nivele, unde este prezentă populația de vârstă medie. Sectorul cu cel mai mare număr de populație care beneficiază de spații publice, prestări servicii, comerciale și de agrement, Liceul Teoretic "A.Pușkin", casa de Cultură raională, primăria, consiliul raional, bănci comerciale, poliția și altele. În zona Centru își au sediul principalele instituții administrative și un număr semnificativ de agenți economici, care activează în comerț și prestări servicii. Totuși, zona se confruntă cu unele probleme, cum ar fi: lipsa spațiilor de parcare, canalul de revărsare a apelor fluviale ce traversează 2 sectoare, lipsa terenurile de agrement pentru copii.

3. Zona „Fabrica de Zahăr” se află în zona de sud-est a orașului. Populația din sectorul dat reprezintă generația de vârstă a treia printre care sunt și familii social vulnerabile. În sector funcționează Liceul Teoretic "Gaudeamus" și gradinița-creșă "Solnâșco", casa de cultură orașenească, centrul de sănătate publică, servicii situații excepționale. Însă zona dată nu dispune de servicii sociale, magazine, farmacii, populația este nevoită să parcurgă o distanță considerabilă pentru a procura strictul necesar.

Delimitarea orașului pe zone urbane este prezentată în figura ce urmează.

Figura 1. Zonele orașului Dondușeni

2.2. Descrierea metodologiei de studiu

Zonele degradate sunt determinate de acumularea fenomenelor sociale negative, însoțite de probleme economice, de mediu, de infrastructură sau spațial-funcționale.

Orașul a fost divizat în 3 sectoare, care au fost analizate în baza indicatorilor clasificați în 5 categorii: social, economic, mediu, tehnic și spațial-funcțional. În cea mai mare parte, indicatorii au fost identificați prin repartizarea pe sectoare urbane în baza informației primare existente la deținătorii de date. În cadrul programului au fost analizate datele furnizate de Direcția Asistență Socială Dondușeni, Biroul de Statistică, Agenția privind Ocuparea Forței de Muncă, Centrul de Sănătate Publică, Agenția Servicii Publice, Comisia Electorală Centrală și Primăria Dondușeni.

Fiecare indicator a avut o valoare numerică absolută, iar pentru determinarea unei valori comparabile între sectoare, fiecare indicator a fost împărțit la 100 de locuitori. Această analiză a permis studierea sectoarelor orașului din toate perspectivele, ceea ce a facilitat înțelegerea pe deplin a situației complexe la nivelul fiecărui sector. Pentru a putea compara și înțelege în care zonă se înregistrează procese negative, rezultatul obținut la nivel de sector a fost comparat cu valoarea medie pe oraș. Dacă indicatorul per sector, comparativ cu valoarea medie pe oraș, denotă o situație/un proces negativ, atunci acestuia i se atribuie culoarea roșie. Prin urmare, fiecare indicator este analizat separat, căci aceleași cifre în unele situații reprezintă o situație/un proces negativ, în altele pozitiv.

Pe grafice nuanțele mai intense denotă intensitatea problemei în zona respectivă (culoarea mai intensă – problemă mai acută, culoare mai deschise – mai aproape de valoarea medie sau mai bine decât media pe oraș).

Determinarea zonei de revitalizare a început de la constatarea comisiei consultative, care este formată din 9 membri: locuitori ai zonei de revitalizare, unii din ei fiind totodată și consilieri în Consiliul local. Comisia este organul consultativ și reprezentativ al locuitorilor și instituțiilor din zona „Centru”. Ea a fost creată cu scopul de a identifica cele mai acute probleme, împreună cu oportunitățile și potențialul de dezvoltare al zonei, la fel de a participa activ în procesul de planificare, prin consultarea asupra deciziilor de intervenție.

Tabelul 2. Valoarea absolută și relativă a indicatorilor analizați la nivel de oraș

Domeniu	Indicatori	Valoarea la nivel de oraș	Raportat la 100 locuitori	Tip de indicator
Social	Numărul de familii social-vulnerabile	1439	16,36	Regresiv
	Numărul persoanelor ce beneficiază de asistență socială	2567	29,19	Regresiv
	Participarea la alegeri (2021) în circumscripție electorală	3220	44,21	Progresiv
	Numărul de solicitări către APL	3139	35,69	Regresiv

Economic	Numărul de agenți economici care activează în oraș	174	1,98	Progresiv
	Numărul de persoane antrenate în câmpul muncii	2615	29,74	Progresiv
Mediu	Volumul deșeurilor(t)	5000	56,86	Progresiv
Spațial funcțional	Lungimea drumurilor cu îmbrăcăminte rigidă asfaltat (m)	29650	337	Progresiv

2.3. Analiza diferențelor între părțile orașului

2.3.1. Sfera socială

Sfera socială este una din cele mai importante în procesul de revitalizare urbană, deoarece prin îmbunătățirea aspectelor/condițiilor sociale în zona degradată are loc o transformare a acesteia într-o zonă prielnică și atractivă pentru trai.

Pentru a identifica intensitatea fenomenelor sociale negative la nivel de sectoare ale orașului, au fost analizați în total 4 indicatori sociali, inclusiv:

- numărul de familii social-vulnerabile,
- numărul persoanelor ce beneficiază de asistență socială,
- ponderea participării la alegeri,
- numărul de solicitări către APL.

Datele analizate sunt prezentate pentru anul 2021 și au fost oferite de: Agenția Raională privind Ocuparea Forței de Muncă, Direcția Asistență Socială Dondușeni, Primăria or. Dondușeni. Pentru a asigura comparabilitatea indicatorilor, în tabel au fost utilizați indicatori relativi (raportați la 100 de locuitori la nivel de oraș și per sector). Prin urmare, au fost evidențiate datele care indică prezența unor procese negative (ex.: în ce zone trăiesc cele mai multe familii social-vulnerabile, care au solicitat cele mai des ajutor de la APL, etc). Respectiv, sectoarele în care indicatorii reflectă o intensitate sporită a fenomenelor sociale negative, în comparație cu media pe oraș, au fost marcate cu oranj.

Tabelul 3. Indicatorii sociali și punctajul oferit pentru toate zonele or. Dondușeni

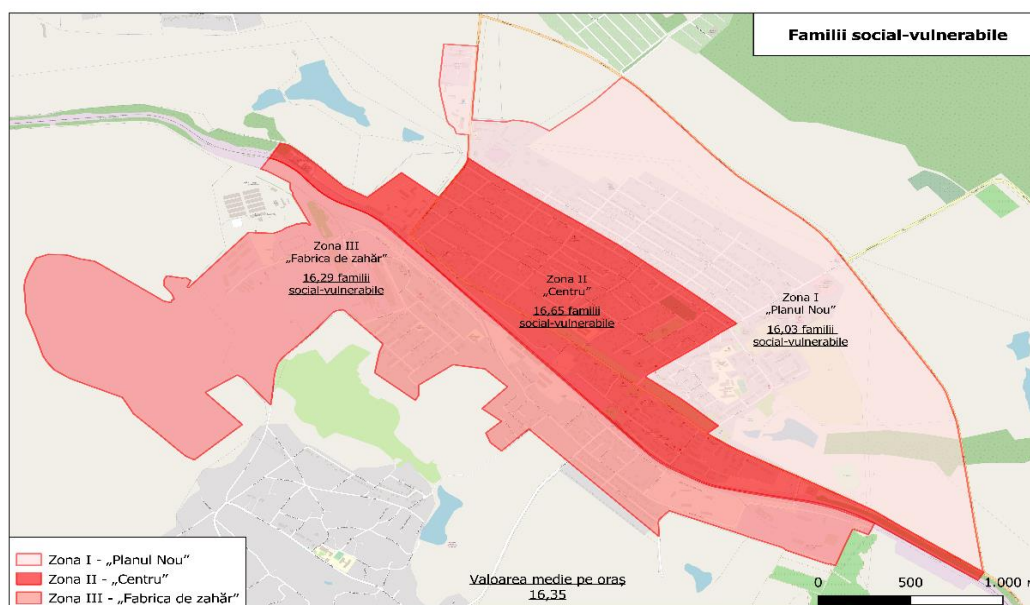
Sectoare	Numărul de familii social vulnerabile	Numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială	Participarea la alegeri (2021) în circumscripție electorală	Numărul de solicitări către APL (2021)
Media pe oraș (VM)	16,35	29,19	44,22	35,69
Zona I –Planul Nou	16,03	28,62	45,40	34,84

Zona II - Centru	16,65	29,69	42,31	36,42
Zona III – Fabrica de Zahăr	16,29	29,16	45,76	35,76

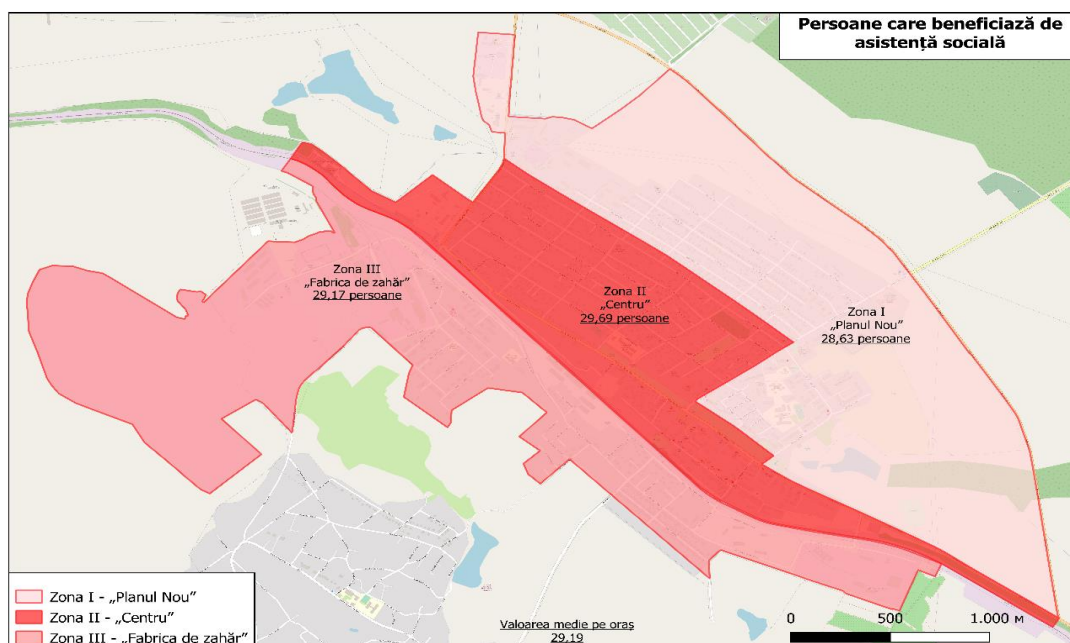
Categoria populației sărace și cu nevoi speciale din or. Dondușeni constituie 31% din numărul total al locuitorilor, ponderea cea mare o au persoanele vârstnice urmate de persoanele cu dizabilități și copii. Persoanele în etate și persoanele cu dizabilități au preponderent venituri din gospodăriile agricole individuale, practică o agricultură de subzistență și participă foarte puțin la schimburile comerciale. Principalele cauze ale sărăciei sunt specifice majorității localităților din republică: veniturile familiei nu corespund cu cheltuielile elementare de întreținere, iar salariile și pensiile sunt mici.

Un indicator nefavorabil caracteristic orașului Dondușeni, este numărul locuitorilor care trăiesc în condiții de sărăcie extremă, 127 persoane, ceea ce constituie 1,4% din numărul total al locuitorilor. Însă și problema șomajului este la fel prezentă în aceste sectoare.

Această cifră mai este în strânsă legătură cu activitatea economică redusă din sectoare. Fenomenul sărăciei este răspândit preponderent în sectorul „Centru”, indicând cel mai mare coeficient în raport cu media pe oraș. În acest sector se oferă cel mai mare număr de ajutoare sociale, iar numărul adresărilor către APL și solicitărilor de ajutor material la fel sunt cele mai multe în raport cu alte zone urbane.

Figura 2. Repartizarea familiilor social-vulnerabile pe zonele or.Dondușeni

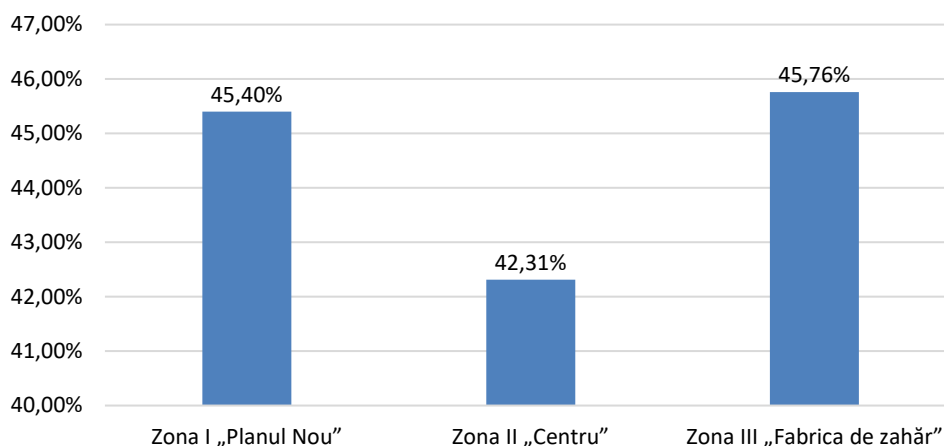

Figura 3. Repartizarea persoanelor care beneficiază de asistență socială pe zonele or. Dondușeni

Trebuie menționat faptul că în Zona III trăiesc preponderent pensionarii care beneficiază de ajutorul social în perioada rece al anului, deoarece majoritatea dintre ei au un nivel scăzut de trai. Cu regret este evidentă îmbătrânirea populației, ca rezultat a scăderii natalității și migrației tinerilor. Această categorie a populației se confruntă în mare parte cu probleme economice, cum ar fi: lipsa de surse financiare pentru procurarea lemnului și a carburanților de foc. Un sprijin important pentru ei este funcționarea azilului pentru persoane în etate și cu dizabilități. Deși pensiile au fost majorate, acestea nu acoperă cheltuielile curente, iar cei mai mulți dintre ei necesită ajutor material suplimentar. Efectiv această situație nu diferă mult de la un an la altul în condițiile în care în oraș sunt înregistrate 127 persoane care locuiesc în condiții de sărăcie extremă.

În anul 2021, în or. Dondușeni au fost înregistrați 480 șomeri, un număr suficient de mare, luând în calcul că acestea sunt date oficiale, pe când mai este și un număr mare de persoane fără un loc de muncă, însă nu sunt înregistrați cu statut de șomeri. Totodată, acest fapt se explică parțial prin numărul sporit de persoane care migrează peste hotare pentru a câștiga pentru existență.

Ca indicator al activității civice, a fost analizată prezența electorală a populației la alegerile parlamentare din 2021. Prezența la urnele de vot în or. Dondușeni a fost de 44,22% la nivel de oraș. Din analiza cantitativă a datelor se observă că cel mai mic număr de participanți pe circumscripție electorală este în sectorul „Centru” - 42,31%. Această prezență mică la urnele de vot este determinată, pe de o parte, de grad scăzut de activitate civică, lipsa de încredere față de instituțiile publice și, pe de altă parte, de nivelul înalt al migrației în acest sector.

Figura 4. Prezența la vot a alegătorilor pe zone, 2021

În concluzie putem menționa, că zona Centru este unica zonă în care ratele la toți indicatorii sociali regresivi sunt peste rata medie per oraș, ceea ce scoate în evidență nivelul înalt al fenomenelor negative din zonă. Mai mult decât atât, zona Centru este unica zonă în care ratele la indicatorii sociali progresivi sunt sub rata medie per oraș.

2.3.2. Sfera economică

Poziționarea geografică, arterele de comunicație auto și feroviare, cooperarea cu agenții economici producători de producție agricolă, existența școlilor profesionale, existența relațiilor de colaborare cu două localități din România, toate în ansamblu reprezintă un mediu favorabil pentru lansarea unor afaceri moderne și competitive.

Cu toate că orașul Dondușeni nu deține o economie diversificată (este bazată în mare parte pe industrie și comerț) dezvoltarea potențialului economic este o perspectivă și posibilitate reală, ce ar facilita avansarea economiei întregii localități.

Orașul Dondușeni dispune de terenuri, spații, clădiri libere care ar putea fi valorificate în scopul desfășurării unor activități de producere. Fiind totodată centru raional, orașul poate atrage forță de muncă din localitățile vecine. Serviciile de sejur și alimentare bine dezvoltate reprezintă o oportunitate reală de dezvoltare a serviciilor de turism ecologic local, ținând cont de mulțimea obiectelor culturale de valoare istorică sau naturală.

După forma organizatorico-juridică 62,6% din agenții economici sunt întreprinzători - persoane fizice, iar 35,4% - întreprinzători - persoane juridice (174 agenți economici).

Pe teritoriul orașului Dondușeni activează 67 SRL-uri, 5 - SA, 61-întreprinderi individuale, 252 deținători de patentă, 1 cooperativă, 22 întreprinderi de stat, 1 întreprindere municipală și 12 ONG-uri.

În rezultatul informației cantitative disponibile, au fost analizați 2 indicatori de tip economic:
 - numărul de agenți economici care activează în zonă

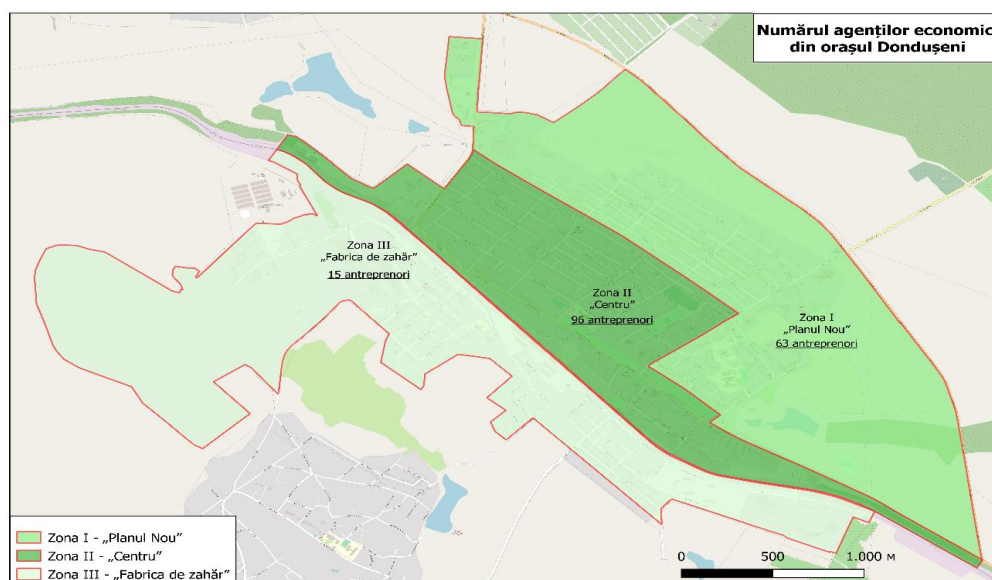
- numărul de persoane antrenate în câmpul muncii

Tabelul 4. Indicatorii economici și punctajul oferit pentru toate zonele or. Dondușeni

Sectoare	Numărul de agenți economici care activează în zonă	Numărul de persoane antrenate în câmpul muncii
Media pe oraș(VM)	1,98	29,74
Zona I –Planul Nou	1,80	29,95
Zona II - Centru	2,41	29,36
Zona III – Fabrica de Zahăr	1,14	30,30

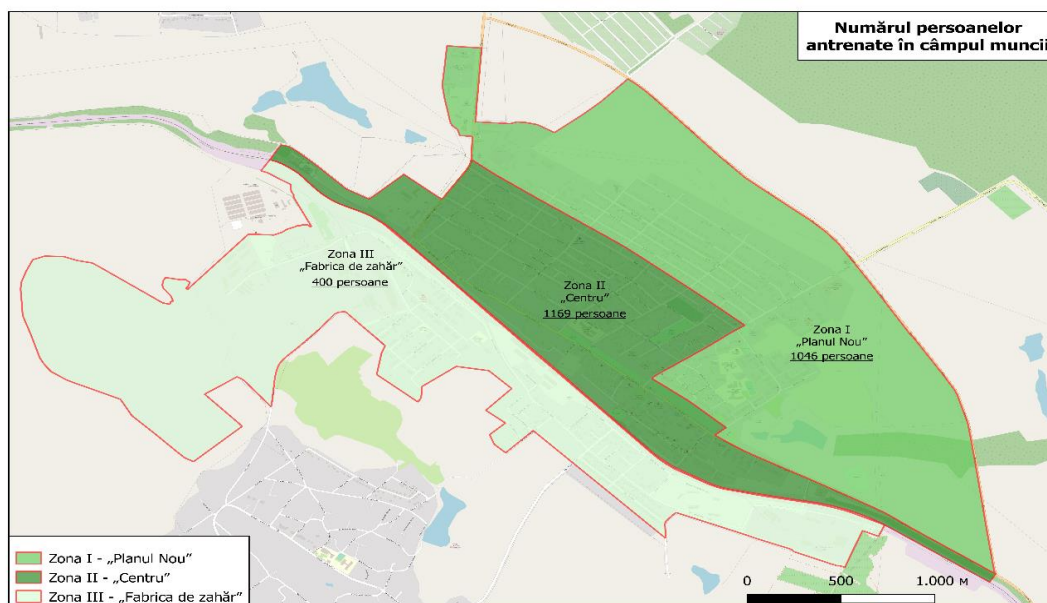
După cum rezultă din tabel, majoritatea activităților economice sunt concentrate în zona Centru, valoarea indicatorului depășind valoarea medie per oraș. Tot în această zonă activează piață comercială, privată dar care nu corespunde standardelor și normativelor și nu deține o autorizație de funcționare. Reieșind din cele expuse mai sus o piață de comerț publică în oraș nu există. Totodată, este de menționat, că Primăria orașului deține un spațiu pentru construirea unui centru comercial sau pieții agricole (Zona ”Planul Nou”). Locul respectiv a fost agreat în cadrul consultărilor publice cu locuitorii or.Dondușeni, care au venit cu această solicitare către administrația public locală.

În ceea ce privește, zona Planul Nou și Fabrica de Zahăr, acestea prezintă valori sub nivelul mediu pe oraș. În mare parte aici sunt concentrați agenți economici mici (magazine alimentare, gherete).

Figura 5. Repartizarea agenților economici pe zone urbane

Din punct de vedere al numărului de persoane antrenate în câmpul muncii, zona Centru se prezintă ca o zonă defavorizată, comparativ cu celelalte zone ale orașului (înregistrând cel mai mic număr de angajați la 100 locuitori). Acest fapt este determinat de un număr mare de persoane peste limita vârstei de muncă care locuiesc în această zonă și aprofundarea procesului migraționaist.

Figura 6. Numărul persoanelor antrenate în câmpul muncii pe zone urbane

2.3.3. Sfera de mediu

Pe domeniul mediu au fost analizați 3 indicatori. În conformitate cu ratele indicatorilor prezentate în tabel, în zona Centru și Fabrica de Zahăr sunt cele mai multe gunoiști neautorizate, acestea având impact negativ asupra sănătății locuitorilor, dar și asupra calității vieții locuitorilor, în ansamblu. De asemenea zona Centru este zona restantă la capitolul volumului de deșeuri colectate.

Tabelul 5. Indicatorii de mediu și punctajul oferit pentru toate zonele or. Dondușeni

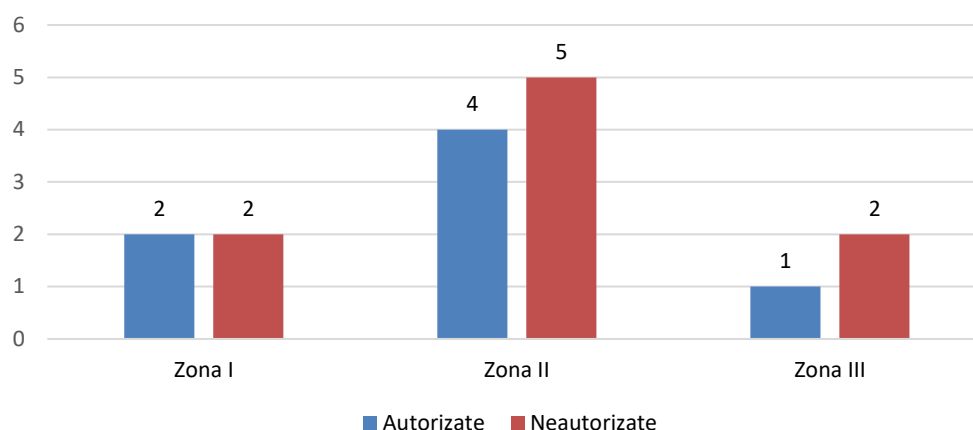
Sectoare	Puncte de colectare a deșeurilor		Volumul deșeurilor colectate(t)
	autorizate	neautorizate	
Media pe oraș(VM)	0.08	0.10	56,86
Zona I –Planul Nou	0.06	0.06	60,12
Zona II - Centru	0.10	0.13	52,88
Zona III – Fabrica de Zahăr	0.08	0.15	60,23

La nivel de oraș activează SRL ”MariVlad”, care conform contractului încheiat cu Primaria orașului Dondușeni, execută lucrările de amenajare și salubritate al orașului Dondușeni . La situația din 01 ianuarie 2021, suprafața poligonului de acumulare a deșeurilor este de 3ha. Volumul anual aproximativ de deșeuri: - 5000 m³. În oraș există 7 platforme de acumulare a deșeurilor: 2 în zona Planul Nou, 4 – zona Centru și 1 – zona Fabrica de Zahăr. Există un grafic de evacuare a deșeurilor conform căruia deșeurile se evacuează de la platforme - zilnic, iar de la fiecare gospodărie din sectorul particular al orașului de 2 ori pe săptămână.

Un dezavantaj în colectarea deșeurilor ține de faptul că nu se face colectarea și depozitarea separată care ar avea un impact semnificativ asupra mediului înconjurător. Totuși atitudinea iresponsabilă a unor locuitori și depozitarea gunoiului în locuri neautorizate contribuie la crearea

unor focare de infecție cu influență negativă asupra sănătății locuitorilor și cu impact grav asupra mediului înconjurător.

Figura 7. Puncte de acumulare a deșeurilor în or. Dondușeni

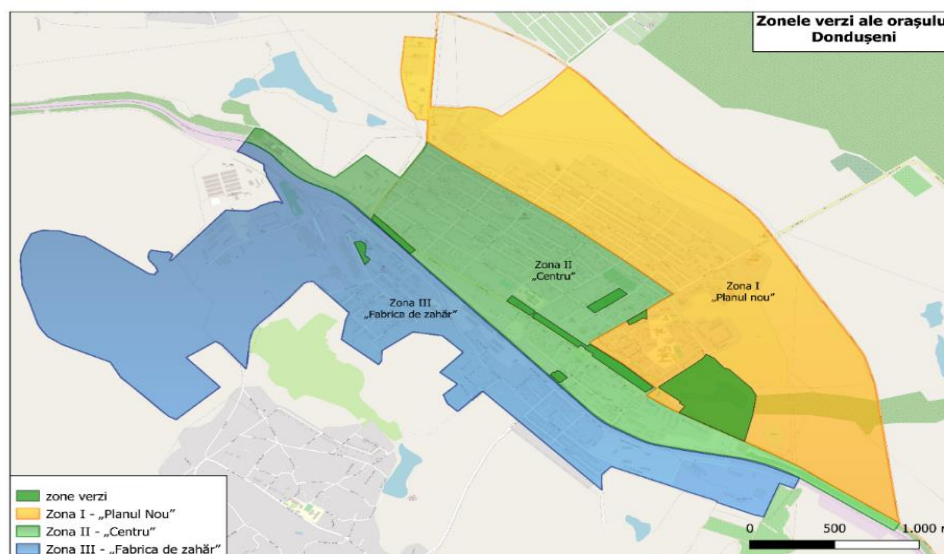
O problemă importantă a orașului prezintă canalul de revărsare a apelor fluviale, ce traversează 2 sectoare (sectorul "Centru" și sectorul "Planul Nou") și care este într-o stare degradată și duce la inundarea gospodăriilor cetățenilor care locuiesc pe străzile Kirov și Independenței.

Situația deplorabilă pe domeniul mediu se datorează culturii ecologice scăzute a populației, implicarea scăzută în acțiuni de salubritate, ceea ce duce la riscurile poluării de mediu.

2.3.4. Sfera spațial-funcțională

Zone verzi (parcuri, scuaruri, gazoane)

Aproape toate sectoarele orașului dispun de zone verzi de dimensiuni variate (în curtea blocurilor, scuaruri, parcuri).

Figura 8. Zonele verzi ale or. Dondușeni

Cea mai mare concentrare de zone verzi, se observă în sectorul ”Planul Nou” și ”Centru”. În Zona I este amplasată Zona de Odihnă, care este cea mai mare zonă verde din orașul Dondușeni și care se învecinează cu o pădure. Pe teritoriul Zonei de Odihnă se află un lac cu un parc și plaja orașenească, însă toate acestea necesită îmbunătățiri.

În mare parte spațiile verzi se află într-o stare degradată, lipsește mobilierul urban, iluminatul stradal, totuși acestea dețin un mare potențial de valorificare.

Locuri și terenuri de joacă

În acest domeniu s-au analizat indicii ce caracterizează facilitățile sportive și locurile de joacă amenajate pentru copii. Din punct de vedere al ratelor indicatorilor analizați (raportați la 100 locuitori) zona Centru este zona cea mai defavorizată în raport cu celelalte zone urbane.

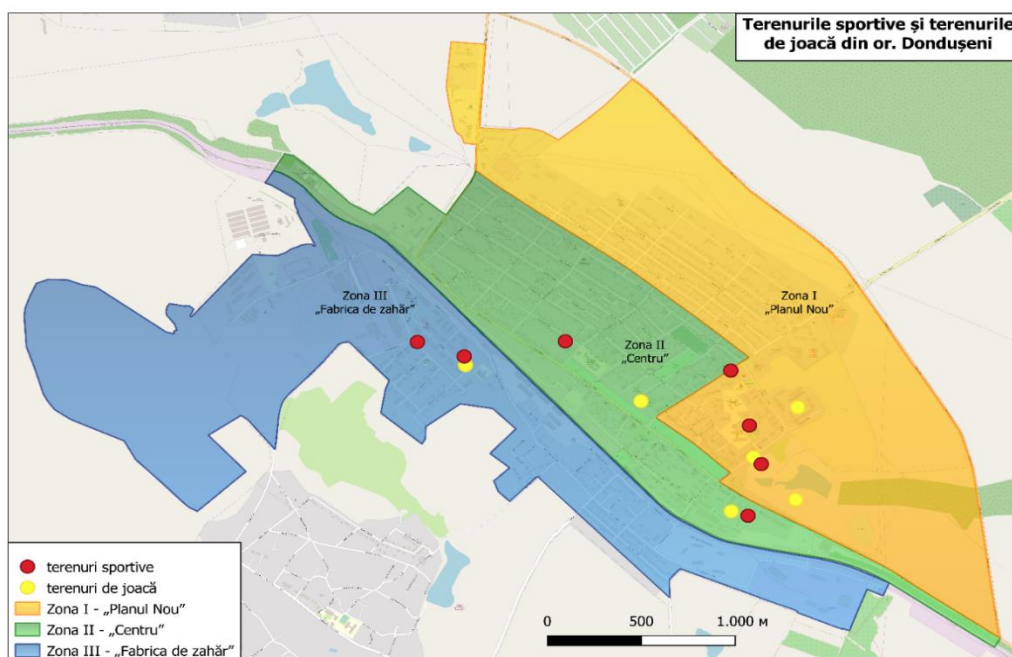
În sectoarele Centru și Planul Nou sunt concentrate câte două terenuri de joacă și unul în Zona Fabricii de Zahăr. Din datele tabelului observăm, că în Zona Centru numărul terenurilor de joacă existente la 100 locuitori se situează sub media pe oraș.

Tabelul 6. Numărul terenurilor de joacă și terenuri sportive în orașul Dondușeni

Sectoare	Numărul terenurilor de joacă existente	Numărul terenurilor sportive existente
Media pe oraș (VM)	0,07	0,08
Zona I –Planul Nou	0,09	0,09
Zona II - Centru	0,05	0,05
Zona III – Fabrica de Zahăr	0,08	0,15

În ceea ce privește terenurile de sport – acestea sunt spații amenajate încă din perioada sovietică, care astăzi necesită renovări considerabile. În Zona I există 3 terenuri sportive; în Zona II și Zona III câte 2 terenuri sportive. Cea mai afectată zonă a orașului nostru care necesită o revitalizare totală este - Zona de odihnă și agrement sportiv, situată în Zona Planul Nou (la ziua de astăzi zona respectivă nu beneficiază de dotări minime de infrastructură care să facă posibilă practicarea sportului, având o uzură de peste 80 la sută). Terenul de sport din Zona de Odihnă este unicul spațiu de sport cu acces public. Terenul este plin de denivelări, pietre și alte obiecte care pot împiedica activitățile sportive ale elevilor și constituie chiar un pericol pentru jucători.

O importanță pentru desfășurarea activităților de sport reprezintă terenurile de fotbal ale liceelor. Aceste terenuri la fel nu dispun de condiții optime pentru joc, cum ar fi: denivelările care păstrează apa de ploaie, lipsa plaselor la porțile de fotbal, lipsa iluminatului.

Figura 9. Terenuri sportive și terenuri de joacă din or. Dondușeni

Instituții de învățământ și școlarizare

Orașul Dondușeni la fel ca multe alte localități din republică are tradiții frumoase la capitolul educația copiilor. Instituțiile educative mențin nivelul de dezvoltare moral-spirituală a tinerei generații, în special, și a membrilor comunității, în general. Sistemul educațional existent în localitate este reprezentat de următoarele niveluri:

- **Preșcolar (grădinițe de copii);**
- **Primar/Gimnazial/Liceal;**
- **Complementar/extrașcolar.**

În or. Dondușeni există 3 instituții de învățământ general, prezente în fiecare zonă, dintre care 2 licee sunt cu predare în limba rusă (în sec. Centru – L.T. ”Pușkin” - 245 elevi și sectorul Fabricii de Zahăr – L.T. ”Gaudeamus” -166 elevi), iar 1 liceu cu predare în română – L.T. ”Mateevici” -538 elevi. Școlile înregistrează mai puțini elevi decât capacitatea disponibilă din cauza migrației populației.

Instituțiile preșcolare sunt în număr de 2 unități, amplasate în Zona I și Zona III. Astfel, sectoarele Planul Nou și Fabrica de Zahăr au câte o școală și o gradiniță, iar sectorul Centru doar o școală.

Instituțiile complementare a orașului sunt prezentate de:

- Centrul de creație (zona II – Centru);
- Școala de arte (zona II – Centru);
- Școala de sport (zona I – Planul Nou);
- Școala de muzică (zona II – Centru).

Aceste instituții complementare sunt frecventate nu doar de copiii din oraș, dar și din localități vecine.

2.3.5.Sfera tehnică

La capitolul respectiv au fost examinate starea drumurilor, asigurarea orașului cu sistemul de apă și canalizare, cladiri abandonate nevalorificate și construcții neautorizate.

Starea drumurilor

Lungimea totală a drumurilor, străzilor și stradelor din orașul Dondușeni constituie 77 km, din care 29,65 km sunt asfaltate (Zona I -10,2 km, Zona II – 11,5 km, Zona III – 7,95 km), 47,35 km sunt în variantă albă, rețeaua stradală fiind compusă din 50 de străzi și drumuri.

Tabelul 7.Indicatori tehnici

Sectoare	Drumuri asfaltate raportat la 100 loc, m	Drumuri (varianta albă), raportat la 100 loc, m
Media pe oraș (VM)	337,16	538,44
Zona I – Planul Nou	292,01	444,60
Zona II - Centru	288,87	490,83
Zona III – Fabrica de Zahăr	602,27	930,30

Aprovizionare cu Apă, Canalizare și stația de epurare

Gradul de echipare cu utilități publice a gospodăriilor casnice, este următorul:

a) aprovizionare cu apă – 55,3% din gospodării sunt conectate la rețeaua de apeduct (case individuale - 319; apartamente - 2095), furnizarea apei fiind asigurată Î.M. “Apă Canal Dondușeni”, alte 44,7% din gospodării folosesc apa din fântânile de mină;

b) canalizare - 50% (238 gospodării/case individuale, 2155 apartamente).

c) serviciul de salubritate – 99% din gospodării beneficiază de acest serviciu. O problema gravă cu care se confruntă orașul ține de sistemul de canalizare. În Zona Centru, unde există o concentrare a populației, funcționează un sistem centralizat de canalizare. Pe când în zonele cu casele particulare (Zona I și Zona II) locuitorii folosesc latrine cu gropi care, de obicei sunt evacuate la solicitare sau în unele cazuri sunt săpate în pământ, afectând solul și apele freactice.

Apele uzate din oraș (sectorul Centru) sînt transportate de la stația de pompare a apelor uzate, prin rețeaua de presiune la Stația de epurare. Pe platforma stației de epurare a fostului combinat de carne, a fost efectuată reconstrucția instalațiilor biologice (partea de construcție). Debitul zilnic calculat – 700 m³/zi. A fost adoptată tehnologia reactoarelor de acțiune variabilă care funcționează într-un singur volum. Apele uzate purificate după dezinfecție sînt transportate în iazul biologic. Nămolul stabilizat din aerotancuri se direcționează către colectoriile de nămol și apoi se pompează pentru uscare la platforme de nămol. Stația de epurare mecanico-biologică a fost dată în gestionarea orașului la data de 16.09.2020.

La momentul actual documentația tehnică ce ține de sistemul de canalizare al or. Dondușeni trece etapa de verificare.

În perioada anilor 2013-2020, or. Dondușeni nu a înregistrat nici o dezvoltare urbanistică. Intravilanul orașului a rămas neschimbat, reprezentând 801,04 ha. Suprafețele ocupate de diferite tipuri de construcții și elemente de infrastructură au rămas aceleași, iar terenurile ocupate de obiecte industriale s-au redus cu aproximativ 47 ha, adică cu 35%. Clădiri noi nu s-au construit, excepție fac doar construcția clădirilor cu destinație comercială. În perioada examinată n-a fost construit nici un edificiu public nou. Construcția fondului locativ a fost foarte neînsemnată, nu a fost construit nici un bloc nou de apartamente, au fost construite doar 17 case individuale de locuit cu forțele proprii ale proprietarilor. A fost construite 2 clădiri cu destinație industrială – *Punct Azuriu ICS* - atelier de confecționare a hainelor pentru copii, *Molltex Group SRL* - atelier de confecționare a hainelor. Unicul tip de clădiri, construcția cărora a înregistrat un progres au fost clădirile cu destinație comercială.

Prezența cladirilor nefinisate și abandonate, construcțiile neautorizate în zone, au impact negativ asupra infrastructurii, economiei și aspectului fizic al orașului Dondușeni.

Tabelul 8. Numărul construcțiilor nefinisate, caselor abandonate, construcțiilor neautorizate în orașul Dondușeni

	Numărul construcțiilor nefinisate	Numărul cladirilor abandonate/nevalorificate	Numărul construcțiilor neautorizate	Numărul caselor de locuit abandonate
Zona 1	4	12	53	44
Zona 2	4	22	27	47
Zona 3	1	15	7	29

Zona II cumulează cele mai multe construcții nefinisate, clădiri abandonate, construcții neautorizate și case de locuit abandonate se află în, fapt care vorbește despre migrația activă a populației, lipsa dezvoltării economice și interesul scăzut al cetățenilor cu privire la perfectarea cunoștințelor în domeniul legislației.

2.4. Identificarea zonei degradate

Conform Liniilor directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova, *zona degradată se caracterizează printr-o acumulare de factori sociali specifici, negativi, care produc efecte negative, în cel puțin una dintre următoarele domenii: economic, mediu, tehnic sau spațial-funcțional*. După analiza ratelor indicatorilor per 100 locuitori, pentru fiecare domeniu și pentru fiecare zonă, a fost stabilit că zona Centru este zona cu cele mai multe fenomene sociale negative.

În tabelele de mai jos sunt prezentați cei mai importanți indicatori sociali, economici, de mediu, tehnic, spațial-funcțional, din care rezultă că sectorul Centru are cea mai mare concentrare de fenomene negative în raport cu alte zone.

Tabelul 9. Un sumar al indicatorilor sociali și economici pe toate zonele or. Dondușeni

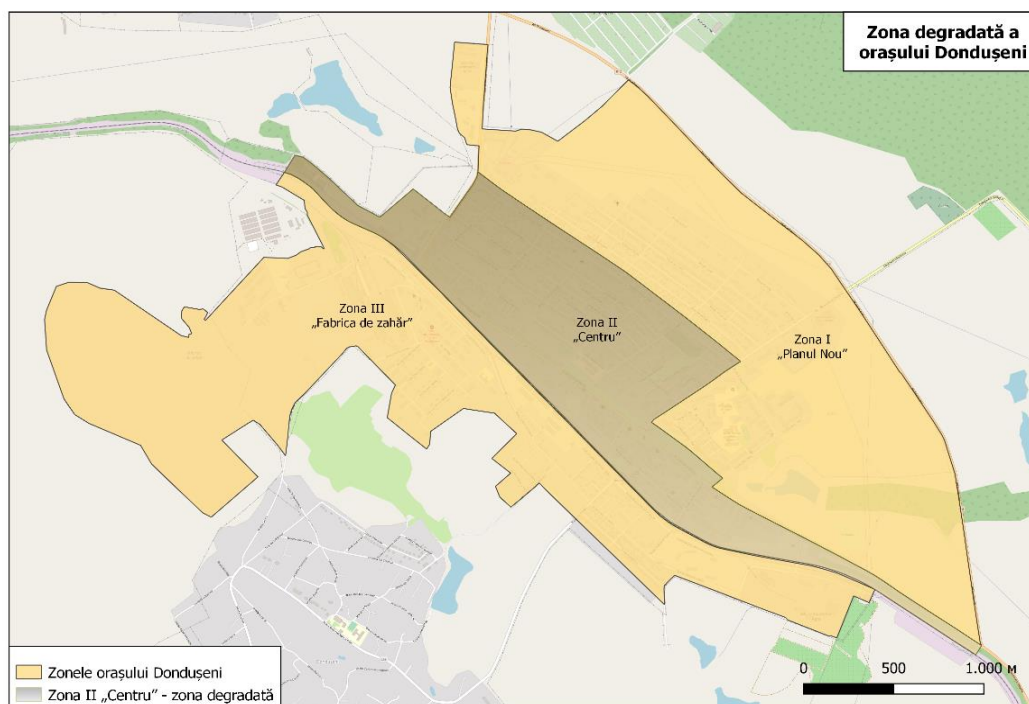
Sectoare	Indicatori sociali				Indicatori economici	
	Numărul de participanți la alegari	Numărul de familii social vulnerabili	Numărul de persoane care beneficiază de asistență socială	Numărul de solicitări către APL	Numărul de agenți economici care activează în zonă	Numărul de persoane antrenate în câmpul muncii
Media pe oraș(VM)	36,62	16,35	29,19	35,69	1,98	29,74
Zona I – Planul Nou	40,28	16,03	28,63	34,84	1,80	29,95
Zona II - Centru	31,17	16,65	29,69	36,42	2,41	29,36
Zona III – Fabrica de Zahăr	43,33	16,29	29,17	35,76	1,14	30,30

Tab. 10 Un sumar al indicatorilor de mediu, spația-funcționali pe toate zonele or. Dondușeni

Sectoare	Indicatori de mediu			Indicatori spațial-funcționali		
	Puncte de colectare a deșeurilor autorizate	Puncte de colectare a deșeurilor neautorizate	Volumul de deșeuri evacuate	Spații vezri	Terenuroi de joacă	Terenuri sportive
Media pe oraș(VM)	0,08	0,01	1,95	0,08	0,07	0,08
Zona I – Planul Nou	0,06	0,00	2,10	0,06	0,09	0,09
Zona II - Centru	0,10	0,01	1,78	0,10	0,05	0,05
Zona III – Fabrica de Zahăr	0,08	0,01	2,06	0,08	0,08	0,15

Decizia cu privire la determinarea zonei degradate a fost luată atât în baza ratelor indicatorilor analizați, cât și în rezultatul vizitelor efectuate în teren prin care a fost stabilit potențialul de dezvoltare a zonei.

În acest context, luând în considerație toți indicatorii analizați, precum și vizitele la fața locului, zona Centru a fost identificată ca cea mai degradată zonă al or. Dondușeni.

Figura 10. Zona degradată al or. Dondușeni

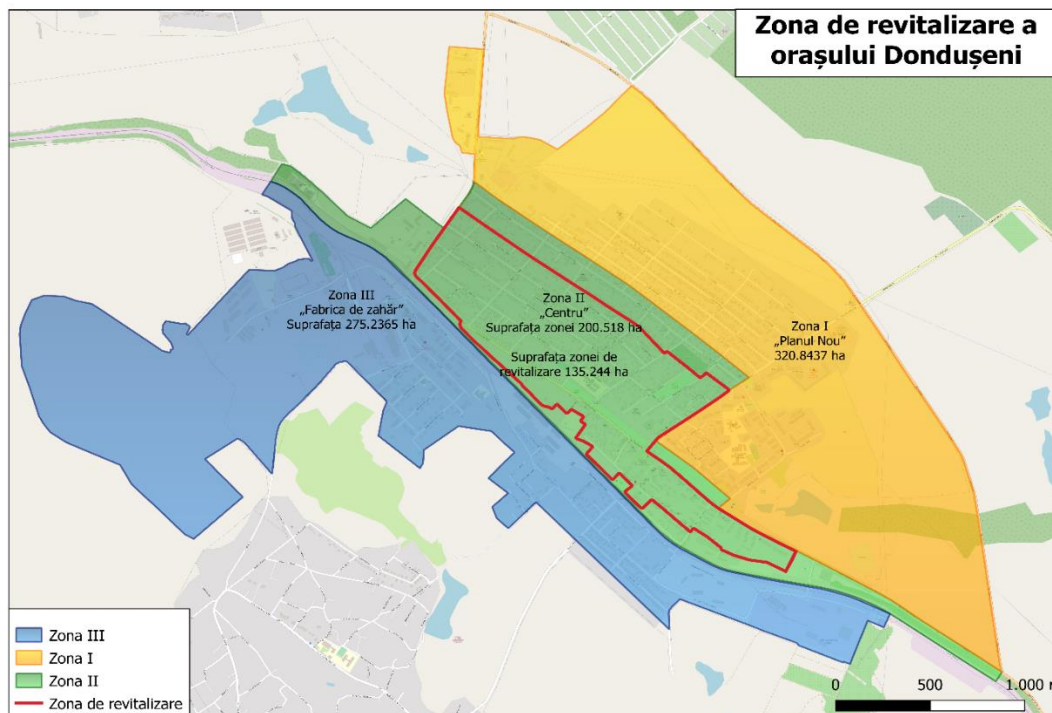
Zona II – Centru se află într-o stare avansată de degradare, acolo concentrându-se așa fenomene sociale ca sărăcia, segregare socială, șomajul, numărul considerabil de persoane care beneficiază de ajutor social, spațiu pentru recreere limitat. Cea mai mare problemă a acestei zone este canalul de scurgere a apelor fluviale, care este într-o stare foarte degradată, ceea ce duce la inundarea caselor la sol în urma ploilor abundente. O altă problemă cu care se confruntă locuitorii acestei zone ține starea deplorabilă a drumurilor și trotuarelor, fapt ce sporește riscul de securitate a populației.

Totodată, menționăm faptul că, în această zonă există cel mai mare potențial de dezvoltare, deoarece aici sunt concentrate toate instituțiile publice din oraș, majoritatea agenților economici care pot participa la dezvoltarea economică a orașului.

2.5. Determinarea Zonei de Revitalizare

Conform Liniilor directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova, *zona de revitalizare este zona care cuprinde întregul teritoriu sau o parte din zona degradată, caracterizată printr-o concentrare specifică a fenomenelor negative, pentru care, datorită importanței semnificative pentru dezvoltarea locală, se intenționează implementarea revitalizării.* Liniile Directoare stipulează că zona de revitalizare nu poate acoperi suprafețe mai mari de 20% din suprafața localității și locuită de mai mult de 30% din locuitorii orașului datorită necesității de a se concentra și de a crește eficiența activităților de revitalizare.

În urma analizei indicatorilor, vizitelor în teren, precum și a discuțiilor în cadrul ședințelor grupului de lucru implicat în programul de Revitalizare Urbană, a fost selectată zona de revitalizare care cuprinde parțial Zona II – Centru.

Figura 11. Zona de revitalizare a or. Dondușeni

Pentru identificarea Zonei de revitalizare, Comitetul de Coordonare, reprezentanții ADR Nord, Comisia Consultativă au efectuat pe parcursul lunii octombrie 2022 vizite de observare în zona Centru pentru discuție cu locuitorii acestui sector și formarea unei viziuni despre situația în zona dată.

La determinarea zonei de revitalizare a orașului Dondușeni au fost stabilite următoarele argumente:

- amplasarea strategică, zona de revitalizare cuprinde aproape toată zona degradată, cu cea mai mare concentrare a populației și a blocurilor de locuințe cu 3 – 5 etaje;
- prezența instituțiilor publice – în zona de revitalizare sunt concentrate multe instituții publice, dintre care Liceul Teoretic „A.Pușchin”, Biblioteca Raională, Casa de Cultură Raională, Primăria orașului Dondușeni, Consiliul Raional Dondușeni, Inspectoratul de poliție Dondușeni și alte – instituții de care beneficiază tot orașul;
- prezența spațiilor verzi – spațiile verzi formează circa 10 % din zona de revitalizare;
- potențialul economic, aici fiind concentrați cei mai mulți agenți economici;
- spații publice nevalorificate – în zona de revitalizare existe câteva spații publice care pot fi valorificate pentru crearea zonelor de recreere și spațiilor de joacă.

III. ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE

Scopul acestei analize este de a cerceta în detaliu fenomenele negative care apar în zona de revitalizare, precum și de a identifica potențialul acestei zone în diverse sfere. Un diagnostic aprofundat servește la dezvoltarea unor astfel de proiecte de revitalizare care vor rezolva problemele specifice ale comunității locale într-un mod cuprinzător, utilizând potențialul său.

Procesul de analiză a zonei de revitalizare s-a bazat atât pe date cantitative, obținute din diverse surse oficiale, cât și pe informații calitative care au rezultat din discuțiile cu locuitorii din zonă, din ședințele Comisiei Consultative, reprezentată de locatari ai acestei zone, reprezentanți ai diferitor instituții din zona de revitalizare, tineri antreprenori, consilieri, societatea civilă care au venit cu propuneri privind stabilirea viziunii PRU, obiectivelor strategice, ideilor de proiecte și elaborarea Planului de acțiuni privind revitalizarea zonei degradate, astfel respectând principiul de participare, incluziune și transparență.

Pin urmare, pentru elaborarea acestei analize au fost folosite mai multe surse: IMSP „Centrul Medicilor de Familie Dondușeni”, Inspectoratul de Poliție Dondușeni, Biblioteca Raională Dondușeni, ÎM ”ApaCanal Dondușeni”, LT ”A.Pușchin” și altele. De asemenea au avut loc mai multe vizite în teren, discuții cu locuitorii și angajații instituțiilor publice, au fost organizate 3 ședințe ale Comisiei Consultative.

În capitolul ce urmează sunt reflectate cele mai stringente probleme din zona de revitalizare, sunt identificate necesitățile locuitorilor, precum și potențialul de dezvoltare reieșind din resursele existente.

3.1. Specificul Zonei de Revitalizare

Zona de Revitalizare a orașului Dondușeni face parte din Zona „Centru”, care este una din cele mai importante zone ale orașului, unde sunt concentrate - școala, majoritatea agenților economici ai localității, băncile comerciale, parcul public, casa de cultură, primăria, alte servicii desconcentrate, biblioteca centrală, hotel, ÎM ”Apă - Canal Dondușeni”, Inspectoratul de Poliție Dondușeni”, piața, Gara auto, Gara feroviară.

Zona de revitalizare acoperă 17% din suprafața totală al or. Dondușenii și cuprinde 30% din numărul total al populației. Zona are un potențial mare de dezvoltare, necătând la faptul degradării avansate.

3.2. Analiza situației zonei

3.2.1. Sfera Socială

Analiza sferei sociale este una determinantă pentru zon de revitalizare. Conform datelor de serviciu Asistență Socială Dondușeni, Biroul de Statistică, Agenția privind Ocuparea Forței de Muncă, Centrul de Sănătate Publică, Comisia Electorală Centrală și Primăria orașului Dondușeni, precum și din vizitele în teren au rezultat cele mai stingente probleme sociale cu care se confruntă locuitorii din zonă. Astfel, în zona de revitalizare locuiesc cele mai multe familii social vulnerabile, persoane care beneficiază de ajutor social. Aceste fenomene în mare parte sunt determinate de migrația populația aptă de muncă hotare, ca urmare în oraș rămân doar oamenii în etate și copiii. Astfel de evoluții conduc la aprofundarea problemelor de oridn social. Persoanele în vârstă și copiii sunt deosebit de vulnerabili la excluziune și sărăcie. Problema sărăciei este strâns legată și de rata mare a somajului în zona dată (absența locurilor de muncă, salarii mici, nivel scazut al pregătirii profesionale).

Prin urmare, copiii, părinții cărora sunt plecați peste hotare, necesită integrarea în mediul social prin diversificarea activităților extrașcolare precum și prin amenajarea zonelor de agrement și de odihnă.

În cadrul ședințelor cu Comisia Consultativă s-a discutat despre implicarea slabă a populației în viața comunității. Situația ar putea fi schimbată prin sensibilizarea populației, prin implicarea în activități de salubritate și înverzire a zonei de revitalizare, prin acțiuni de voluntariat și prin bugetarea inițiativelor civice, prin crearea asociației de locatari care ar facilita rezolvarea problemelor comunitare.

3.2.2 Sfera Economică

Zona de revitalizare are un potențial economic ridicat, aici desfășurându-și activitatea 96 de agenți economici, 2 baze angro, 2 restaurante, 2 servicii auto, 4 farmacii. În zonă există și o piață de comerț privată, dar aceasta nu corespunde standardelor și normativelor și nu deține o autorizație de funcționare. Reieșind din cele expuse locuitorii orașului au sesizat problema – lipsa unei piețe de comerț publică care ar răspunde necesităților locuitorilor orașului Dondușeni.

O altă problemă a zonei este ponderea înaltă a beneficiarilor de asistență socială care cer o abordare specială în încadrarea acestora pe piața forței de muncă. În acest sens, pentru facilitarea angajării acestora este nevoie de sensibilizarea business-ului local și promovarea antreprenoriatului social. O soluție, în acest sens, ar fi instruirea și încurajarea persoanelor interesate, precum și a celor tinere în inițierea și dezvoltarea unei afaceri. Iar clădirile abandonate și spațiile libere ar putea fi valorificate pentru desfășurarea unor astfel de activități.

3.2.3 Sfera de Mediu

Starea mediului ambiant și utilizarea durabilă a resurselor naturale influențează condițiile de creștere economică, nivelul și calitatea vieții populației.

Problema gestionării deșeurilor se manifestă tot mai acut în zonă și este reprezentată în mare parte de existența guniștilor neautorizate. În Zona de revitalizare numărul de gunoști neautorizate

este mai mare decât cele autorizate. Respectiv, o problemă a zonei este insuficiența platformelor de colectare a deșeurilor. Pentru asigurarea sănătății locatarilor din zona de revitalizare este nevoie de instalarea tomberoanelor.

De asemenea, prin instituțiile educaționale din zonă poate fi învățată și promovată colectarea deșeurilor, efectele deșeurilor și metode cum poate fi diminuată producerea gunoiului și respectiv, amplasarea tomberoanelor speciale pentru diferite tipuri de gunoi.

O problemă ecologică a zonei de revitalizare prezintă canalul de revărsare a apelor fluviale, ce traversează 2 sectoare (sectorul Centu și sectorul Planul Nou). Canalul este într-o stare foarte degradată și duce la inundarea gospodăriilor cetățenilor care locuiesc pe străzile Kirov și Independenței. Rezolvarea acestei probleme ar satisface nevoile cetățenilor și ar reduce cheltuielile locuitorilor zonei date ce țin de eliminarea consecințelor inundațiilor în urma ploilor abundente.

O altă problemă a zonei de revitalizare sunt spațiile verzi. În Zona de Revitalizare există Parcul Central și Parcul de lângă biserică care ar putea fi amenajate și înverzite și ar servi drept o nouă zonă verde pentru locuitorii din zonă, având impact asupra sănătății locuitorilor, calității aerului și realizarea măsurilor de protecție a mediului.

3.2.4 Sfera spațial – funcțională

Zona de revitalizare este reprezentată atât de blocuri cu apartamente, cât și case la sol. Blocurile locative sunt într-o stare degradată. Nu au fost întreprinse măsuri de reparație a

blocurilor locative, care necesită urgent renovare (rețele învechite, acoperișuri întreținute de locatari, fațade urâte, anexe neautorizate).

Cel mai mult au avut de suferit curțile blocurilor și spațiile din fața gospodăriilor individuale, în mare parte din cauza indiferenței locutorilor în raport cu aceste spații și insuficienței capacității autorităților de a avea grijă de ele. Prin urmare, există necesitatea acută de reamenajare și adaptare a acestor spații necesităților comunităților locale. Este necesar a reabilita curțile blocurilor, dotarea lor cu mobilier urban, iluminat public, spații verzi de calitate, în mod prioritar este necesară reabilitarea acceselor pietonale spre locuințe. În acest sens, este nevoie de crearea unui grup local de inițiativă, prin care vor fi soluționate problemele locale. Ulterior aceste grupuri/comunități pot fi formalizate în asociații de locatari. Primăria orașului ar avea rolul important de recunoaștere a acestor structuri de intervenție locală. La fel există potențial de organizare a diferitor concursuri privind calitatea spațiilor comune reamenajate împreună cu comunitatea.

În zona de revitalizare este amplasat L.T. "A.Pușchin". Clădirea liceului este construită în anii 60 a secolului trecut și necesită reabilitare, anume eficientizare energetică, fapt ce ar crea condiții mai bune pentru copiii orașului nostru și ar optimiza cheltuielile pentru întreținerea liceului.

În zona liceului există un teren sportiv în stare degradată care necesită a fi reabilitat și înzestrat cu infrastructura necesară, în scopul creării unui mediu atractiv pentru desfășurarea

activităților de sport pe un teren calitativ, bine amenajat cu impact asupra sporirii bunăstării fizice a persoanelor, echilibrului mental și dezvoltării abilităților sportive. De asemenea valorificarea infrastructurii sportive, diversificarea activităților sportive și asigurarea unui mod sănătos de viață a cetățenilor poate fi atins prin reparația capitală a bazinului de înot din edificiul L.T. ”A. Pușkin”.

Pe teritoriul liceului se află o clădire abandonată, care ar putea fi utilizată pentru organizarea unor activități suplimentare, de ex: școală serală, activități extra-curriculare, etc.

În cadrul ședinței Comisiei Consultative s-a constatat că spațiul din preajma liceului este un spațiu public ce ar putea fi valorificat și amenajat pentru a corespunde necesităților locuitorilor. Astfel pentru a facilita interacțiunea comunitară este necesar amenajarea unui complex de agrement pentru toate vârstele și pentru toate grupurile sociale.

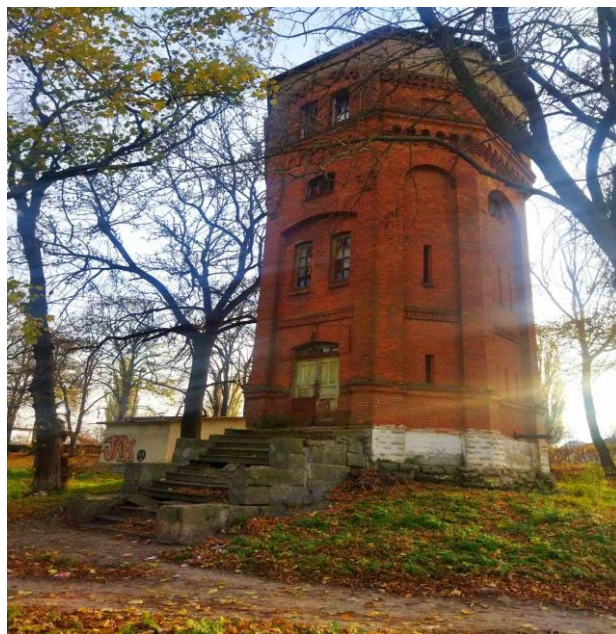
Persoanele din zona dată sunt afectați și din punct de vedere spațial-funcțional – lipsesc trotuare amenajate, stații de așteptare amenajate.

În zonă există 22 de clădiri abandonate, care necesită a fi valorificate. În Zona de revitalizare lipsesc zone de work-out și terenuri pentru joacă, iar cele existente necesită renovare. Aceiași problemă ține de spațiile de agrement pentru tineri. Există un teren sportiv dar care este într-o stare avansat de degradată și necesită reparații.

O comoară al localității este ”Turnul de apă de la Stația Feroviară”, care este un simbol al orașului și a stat la temeliiile formării orașului Dondușeni. Reparația turnului și amenajarea spațiului dat ar duce la interacțiunea și comunicarea locuitorilor zonei date sporind activismul civic și atractivitatea turistică zonei de revitalizare.

3.2.5 Indicatori tehnici

Majoritatea drumurilor în zona de revitalizare sunt în variantă albă, dar provocarea cea mai mare este lipsa trotuarelor amenajate (mulți din locuitorii se deplasează pe partea carosabilă,

supunând riscului viețile personale). Această problemă există și pe unica stradă pietonală al orașului Dondușeni, strada Lazo.

Este absolut necesară asigurarea securității pietonilor, în special a copiilor și bătrânilor pentru traversarea drumurilor, precum și deplasarea în siguranță pe trotuare. Îmbunătățirea siguranței poate fi realizată prin investiții în domeniul reparării și extinderii rețelei de trotuare, prin îmbunătățirea condițiilor de acces la transportul public a persoanelor cu dizabilități și prin îmbunătățirea aspectului interior a stațiilor de așteptare a transportului public.

O problemă majoră a zonei de revitalizare este lipsa de sistem de aprovizionare cu apă, canalizare și gaze naturale a locuitorilor din partea de nord-vest a zonei de revitalizare. De către Primăria orașului Dondușeni au fost elaborate proiecte pentru construcția acestor sisteme în zona dată, dar lucrările nu au fost demarate din motivul lipsei surselor financiare.

IV. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A ZONEI DE REVITALIZARE

Viziunea de dezvoltare a zonei de revitalizare "Centru"

În urma implementării PRU, în anul 2027, zona Centru devine o zonă modernă, care oferă toate condițiile necesare unui trai decent și sănătos, cu o infrastructură și servicii publice dezvoltate, facilități sportive, agrement calitativ, drumuri și străzi sigure, prin revitalizarea trotuarelor și a spațiilor verzi, accesibile pentru locuitorii și oaspeții acestei zone.

Obiectivele revitalizării urbane

OBIECTIV GENERAL

”Condițiile de trai îmbunătățite ale locuitorilor Zonei ”Centru”- creează un mediu de calitate, care le permite să trăiască în demnitate și bunăstare.”

OBIECTIVE SPECIFICE:

- **OS 1: Consolidarea și îmbunătățirea serviciilor din domeniul educație, sport și sănătate.**
Obiectivul specific 1 urmărește ca scop modernizarea serviciilor din domeniul educației, sănătate. Intervențiile aferente acestui obiectiv se vor axa pe reabilitarea infrastructurii educaționale și altor instituții sociale, îmbunătățirea condițiilor de educație, dezvoltarea capacităților anagajaților instituțiilor educaționale și sociale, promovarea modului sănătos de viață.
- **OS 2: Modernizarea infrastructurii publice locale și protecția mediului înconjurător**
Obiectivul specific 2 se axează pe îmbunătățirea serviciului de gestionare a deșeurilor solide și instituirea serviciului pentru animalele de companie, sporirea securității locuitorilor, îmbunătățirea calității spațiilor publice.
- **OS3: Sporirea nivelului de trai al cetățenilor prin valorificarea potențialului industrial al zonei**
Prin acest obiectiv se va pune accent pe dezvoltarea antreprenoriatului în Zona Centru, pe susținerea inițiativelor antreprenoriale cu impact asupra creării noilor locuri de muncă.

V. PROIECTE DE REVITALIZARE URBANĂ

5.1. Proiecte de bază

Nr. proiectului	01
Titlul proiectului	Reabilitarea infrastructurii de agrement și zonei verzi de pe str. Pușkin, or. Dondușeni
Obiectiv	OS1,OS2,OS3
Scop și direcții	Promovarea unui mod de viață sănătos Crearea condițiilor pentru organizarea activităților sportive, petrecerea timpului în aer liber. Stimularea locuitorilor pentru implicare în activități comunitare Dezvoltarea unui spațiu de recreere prietenos pentru locuitori de diferite vârste.
Localizarea	or. Dondușeni, str. Pușkin f/n
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni, liceul teoretic “A.Pușchin”, grupa de inițiativă, AO”Trai decent pentru dondușeneni”.
Grupurile țintă	Locuitorii zonei Centru, elevii liceului teoretic “A.Pușchin”, profesorii,echipele de baschet.

Descrierea proiectului	<p>Proiectul constă în reamenajarea terenului delăsat unde sunt dislocate fostul teren sportiv adiacent liceului “A.Pușchin” și zona verde care cuprinde canalul de scurgere a apelor fluviale din zona data care protejează terenul adiacent caselor individuale de locuit de inundații și alunecări de teren. Sectorul dispus pentru reamenajare va avea rolul de a determina comunitatea în promovarea modului sănătos și securizat de viață, va oferi un loc sigur de petrecere a timpului liber pentru toți locuitorii zonei.</p> <p>Activitățile proiectului constau în:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea proiectului tehnic pentru zona selectată - reabilitarea canalului de scurgere a apelor pluviale prin curățirea și întărirea digurilor de scurgere a apelor, cultivarea copacilor și arbuștilor care împiedică înmlășinarea sectorului, inclusiv a terenului sportive, - construcția terenului sportive multifuncțional pentru valorificarea terenului delăsat, - instalarea băncilor și urnelor pentru gunoi, - instalarea gardului de protecție, - plantarea de copaci - organizarea evenimentelor sportive cu implicarea locuitorilor acestei zone
Cost estimativ	10.000.000 lei
Sursa de finanțare	Fonduri externe, contribuțiile cetățenilor din zonă, contribuțiile agenților economici, Primăria Dondușeni, Consiliul Raional Dondușeni
Rezultate estimate	teren de baschet modern amenajat teren de minifotbal modern amenajat parcare amenajată banda de alergare modernă loc de recreere amenajat zonă verde revitalizată spațiu mocirlos reabilitat 3-5 evenimente sportive activități de promovare a modului sănătos de viață în rândul cetățenilor
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narrative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru

Nr. proiectului	02
Titlul proiectului	Asigurarea securității prin construcția, modernizarea și reabilitarea trotuarelor de pe străzile Ștefan cel Mare, Independenței, Feroviarelor
Obiectiv	OS2, OS3
Scop și direcții	Crearea și amenajarea spațiilor sigure pentru interacțiune socială, sporirea siguranței locuitorilor orașului Dondușeni.

Localizarea	Str.Independenței, str Ștefan cel Mare, str Feroviarelor
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare, agenții economici, instituții publice din zonă
Descrierea proiectului	Proiectul presupune realizarea lucrărilor de construcție, modernizare, reparații și întreținere a trotuarelor de pe aceste străzi. În acest sens, se vor realiza următoarele activități: <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea proiectului tehnic pentru trotuarul nou de pe str.Independenței, Ștefan cel Mare, Feroviarelor - reabilitarea trotuarelor existente pe aceste străzi - schimbarea pilonilor de iluminat stradal, instalarea băncilor, coșurilor de gunoi și altor elemente de mobilier urban care vor încuraja locuitorii să interacționeze și să petreacă timp în spațiul public - instalarea elementelor de minimizare a vitezei.
Cost estimativ	10.000.000 lei
Sursa de finanțare	Fonduri externe,contribuțiile cetățenilor din zonă, contribuțiile agenților economici, Primăria Dondușeni, Consiliul Raional Dondușeni
Rezultate estimate	trotuar modernizat și reabilitat creșterea siguranței pietonilor Securizarea traficului rutier în perimetrul str. Independenței
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evauare și totalizare a grului de lucru
Nr. proiectului	03
Titlul proiectului	Construcția/reconstrucția stațiilor de transport public pe str. Independenței
Obiectiv	OS2,OS3
Scop și direcții	Îmbunătățirea condițiilor de acces la transportul public a persoanelor cu dezabilități. Îmbunătățirea aspectului interior a stațiilor de așteptare a transportului public.
Localizarea	Str.Independenței
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare
Descrierea proiectului	Stațiile de așteptare a transportului public sunt un element esențial al infrastructurii unui oraș modern și trebuie să fie accesibile pentru toți utilizatorii, inclusiv pentru persoanele cu mobilitate redusă. Totodată, pentru sporirea comodității călătorilor, Primăria or.Dondușeni și-a propus să renoveze și stațiile de așteptare, ceea ce va avea un impact benefic și asupra aspectului urbei.Proiectul presupune următoarele:

	<p>Realizarea lucrărilor de construcție a 2 stații de așteptare nouă, deoarece cele existente se află în depărtare de la locul adunării locuitorilor din partea de nord vest al zonei de revitalizare.</p> <p>Lucrări de reabilitare și renovare a stațiilor de așteptare a transportului public existente de pe str. Independenței, care se află într-o stare deplorabilă.</p> <p>Activități preconizate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea proiectului tehnic; - Instalarea carcaselor din profile care să asigure rigiditate construcției și siguranță călătorilor. - Partea din spate și partea laterală din direcția circulației transportului public să fie transparentă pentru asigurarea vizibilității unităților de transport public. - Acoperișul din șindrilă metalică zincată - Instalarea banchetelor în interiorul stației - Platforma pavată, cu pavele de culoare gri, la nivelul trotuarului, fără scări cu asigurarea accesului în stație a persoanelor cu vârstă înaintată, cu dizabilități, în scaune cu rotile, în cărucioare, etc.
Cost estimativ	1.000.000 lei
Sursa de finanțare	Fonduri externe, contribuțiile cetățenilor din zonă, Primăria Dondușeni, Consiliul raional Dondușeni.
Rezultate estimate	5 stații de așteptare a transportului public amenajate 3 treceri de pietoni nou amenajate sporirea siguranței pietonilor și a călătorilor
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narrative feedback din partea populației ședințe de evaluare și totalizare a grului de lucru
Nr. proiectului	04
Titlul proiectului	Reconstrucția unui pod de trecere peste calea ferată spre zona centru
Obiectiv	OS2, OS3
Scop și direcții	Îmbunătățirea condițiilor de acces a cetățenilor dintr-o zonă în alta Un impact benefic asupra aspectului urbiei Sporirea calității drumurilor de acces Amenajarea spațiilor publice
Localizarea	Str. Independenței
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare, locuitorii zonei Fabrica de zahăr, elevii și profesorii LT "Gaudeamus"
Descrierea proiectului	Reconstrucția unui pod de trecere peste calea ferată trebuie să fie accesibil pentru toți utilizatorii, inclusiv pentru persoanele cu mobilitate redusă. Proiectul presupune: - realizarea lucrărilor de reparație a pavajului de asfalt a podului, inclusive adaptarea accesului pe pod pentru persoanele cu vârstă înaintată, cu

	<p>disabilități, în scaune cu roțile, în cărucioare, pentru părinții cu copii în cărucioare, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalarea coșurilor de gunoi, - înlocuirea gardului de protecție, - amenajarea teritoriului adiacent podului
Cost estimativ	1.000.000 lei
Sursa de finanțare	Fonduri externe, contribuțiile cetățenilor din zonă, Primăria Dondușeni, Consiliul raional Dondușeni.
Rezultate estimate	un pod de trecere reabilitat și adaptat pentru pitonii cu necesități speciale spațiu public amenajat creșterea siguranței pietonilor
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<p>grup de lucru creat</p> <p>rapoarte financiare</p> <p>rapoarte narrative</p> <p>feedback din partea populației</p> <p>vizite în teritoriu</p> <p>ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru</p>

Nr. proiectului	05
Titlul proiectului	Repararea Castelul de apă (turnului de apă) al orașului Dondușeni
Obiectiv	OS2,OS3
Scop și direcții	<p>Revitalizarea monumentului care a stat la temeliiile formării or.Dondușeni</p> <p>Amenajarea spațiilor publice</p> <p>Îmbunătățirea atracției turistice al orașului</p> <p>Stimularea dezvoltării socio economice a zonei de revitalizare</p> <p>Promovarea imaginii orașului</p>
Localizarea	Str.Feroviarelor fără număr
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare
Descrierea proiectului	<p>Turnul de apă (numit și Castelul de apă, simbol heraldic al orașului Dondușeni) este un monument de arhitectură și artă, care a stat la temelia formării orașului Dondușeni. Totodată, în castel este dislocat turnul de apă funcțional, care asigură aprovizionarea cu apă potabilă a unei porțiuni din zona de revitalizare urbană.</p> <p>Proiectul presupune realizarea lucrărilor de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea proiectului tehnic - reparația capital a turnului de apă - amenajarea spațiului din parcul adiacent monumentului istoric cu instalarea băncilor și coșurilor de gunoi - construirea trotuarelor, - plantarea arborilor,

	<ul style="list-style-type: none"> - organizarea evenimentelor culturale cu implicarea locuitorilor acestei zone, - oferirea statutului de monument istoric local
Cost estimativ	5.000.000 lei
Sursa de finanțare	Fonduri externe, contribuțiile cetățenilor din zonă, Primăria Dondușeni, Consiliul raional Dondușeni.
Rezultate estimate	turn de apă reparat capital zonă de agrement și promenadă amenajată 3-5 evenimente culturale promovarea imaginii orașului.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare în cadrul grupului de lucru

Nr. proiectului	06
Titlul proiectului	Amenajarea străzii pietonale S. Lazo
Obiectiv	OS2,OS3
Scop și direcții	<p>Strada S. Lazo este una din puținele căi de conexiune între străzile principale a localității (Independenței și Feroviarelor) în care sunt amplasate cele mai importante servicii sociale, de transport (urban, național, internațional și feroviar (gări)), financiare, comerț și conexiune între zonele de revitalizare urbană. Fiind amplasată în centrul orașului, reprezintă un obiect important de promovare a imaginii orașului Dondușeni, fiind suprasolicitată zilnic de cățețeni și oaspeții localității, atât în scop de acces către serviciile publice și private, cât și în scop de promenadă.</p> <p>străzile pietonale au prioritatea să asigure o accesibilitate și mobilitate mai bună pentru pietoni, să sporească activitățile economice în acea zonă și să îmbunătățească atractivitatea mediului înconjurător în termeni de estetică, ecologia mediului, poluarea fonică și siguranță.</p>
Localizarea	Str.Lazo
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare, solocitanții de servicii publice și private
Descrierea proiectului	<p>Străzi pietonale oferă oportunități pentru diverse activități precum cumpărăturile, recreerea, promenade sau alte activități socio-culturale. Dacă străzile sunt bine trasate, organizate și amenajate atunci ele devin o destinație turistică cu beneficiu economic pentru businessuri adiacente. Străzile pietonale au de obicei ca scop prioritar să asigure o accesibilitate și mobilitate mai bună pentru pietoni, să sporească activitățile economice în acea zonă și să îmbunătățească atractivitatea mediului înconjurător în termeni de estetică, ecologia mediului, poluarea fonică și siguranță, ținând</p>

	<p>cont de faptul că zona selectată reprezintă o concentrație de instituții publice și private, de interes social și economic, precum fiind și calea principală de acces la gara auto și feroviară.. Proiectul presupune realizarea lucrărilor de :</p> <ul style="list-style-type: none"> - reamenajare a spațiilor verzi, - reparația selectivă a unor pavele; - spații de circulație/odihnă cu instalarea băncilor de recreere pe ambele părți al străzii; - organizarea zonei de wi fi libere - reamenajarea paturilor de flori - instalarea coșurilor pentru gunoi - amplasarea unor obiecte urbane pentru sporirea atractivității și imaginii zonei - instalarea unui panou informațional despre orașul Dondușeni, obiectele de infrastructură, sociale, cultură, economice de importanță a orașului Dondușeni (harta orașului) - instalarea unui avizier informațional
Cost estimativ	2.200.000 lei
Sursa de finanțare	Primăria Dondușeni, fonduri externe, contribuția locuitorilor
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> - zonă pietonală amenajată și adaptată la o circulație intensivă a cetățenilor, - spații publice create pentru socializare; - diminuarea emisiilor atmosferice; - încurajarea stilului de viață mai activ și sănătos; - crearea condițiilor de mediu de calitate; - creșterea siguranței populației în spații publice - un avizier și o hartă informativă amplasate
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<p>grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare în grupuri de lucru</p>

Nr. proiectului	07
Titlul proiectului	Împreună să salvăm natura - plantarea copacilor în Parcurile din zona de revitalizare
Obiectiv	OS2,OS3
Scop și direcții	Formarea abilităților de participare la acțiunile de ecologizare și protecție a mediului Plantarea arborilor Adaptarea la schimbările climatice
Localizarea	Parcurile zonei de revitalizare
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni

Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare
Descrierea proiectului	E timpul pentru o schimbare – în felul de a gândi și de a acționa. Pentru noi și pentru generațiile ce vor urma. E timpul ca omul să fie sensibil la problemele mediului, să adopte un comportament adecvat față de natură, să protejeze mediul înconjurător. Natura nu mai are nevoie doar de dragostea noastră, ea trebuie conștient apreciată și salvată. Situația ecologică actuală solicită educarea activă a omului în spiritul prevenirii problemelor de mediu. Proiectul presupune realizarea lucrărilor de: Plantarea arborilor în parcurile din zona de revitalizare Implicarea locuitorilor din zona de revitalizare
Cost estimativ	500.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria Dondușeni, fonduri externe
Rezultate estimate	parcuri din zona de revitalizare înverzite 3-5 evenimente legate de salubritatea zonei revitalizare promovarea unui mod sănătos de viață formarea abilităților de participare la acțiunile de ecologizare și protecție a mediului
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narrative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru

Nr. proiectului	08
Titlul proiectului	Revitalizarea străzilor orașului Dondușeni prin instalarea indicatoare stradale
Obiectiv	OS2, OS3
Scop și direcții	Instalarea indicatoarelor stradale pentru îmbunătățirea circulației publice în zona de revitalizare urbană
Localizarea	Zona de revitalizare
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare, oaspeții orașului
Descrierea proiectului	Proiectul presupune instalarea 150 de indicatoare urbane cu denumiri de străzi și numere de imobile la intersecțiile mai multor străzi din Zona de revitalizare. Proiectul de amenajare a indicatoarelor urbane respective este important și util, atât pentru pietonii cât și pentru conducătorii auto, care se pot orienta ușor în a găsi o adresă a unui imobil pe care îl caută în oraș. Proiectul presupune realizarea lucrărilor de : - instalarea 150 de indicatoare urbane cu denumirea de străzi și numere de imobile.

	<ul style="list-style-type: none"> - instalarea a plăcilor cu denumirea străzilor și numerele a blocurilor locative din zona de revitalizare - Amenajarea zonei aferente inndicatoarelor stradale pentru asigurarea vizibilității
Cost estimativ	600.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria Dondușeni, fonduri externe, contribuția locuitorilor
Rezultate estimate	Aspect prielnic al orașului creșterea siguranței populației în spații publice.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru

Nr. proiectului	09
Titlul proiectului	Modernizarea și repararea edificiului a L.T. "A.Pușkin"
Obiectiv	OS1,OS2,OS3
Scop și direcții	Crearea condițiilor prielnice de activitate și învățămînt pentru elevii și cadrele didactice a LT"Pușchin", prin reparația blocului de studii abandonat. Îmbunătățirea calității infrastructurii cladirilor publice și accesul populației la servicii de calitate. Asigurarea unui mod sănătos de studii și viață pentru cetățenii orașului Dondușeni
Localizarea	Str.Gagarin 1A
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni, liceul teoretic "A.Pușchin", grupul de inițiativă.
Grupurile țintă	Locuitorii zonei Centru, elevii liceului teoretic "A.Pușchin", profesorii.
Descrierea proiectului	Proiectul constă în reparația blocului abandonat a liceului "A.Pușchin". Activitățile proiectului constau în: <ul style="list-style-type: none"> - termoizolarea, schimbarea ușilor, ferestrelor, - gazificarea, construcția sistemului autonom de încălzire, - lucrări de interior în clădirea cu 2 nivele - termoizolarea, reparația capitală a acoperișului - reparația blocurilor sanitare - reparația rețelelor electrice și a sistemului de iluminat stradal a teritoriei școlii - amenajarea unei parcări pentru bicicletele elevilor
Cost estimativ	15.000.000 lei
Sursa de finanțare	Fonduri externe,contribuțiile cetățenilor din zonă, contribuțiile agenților economici, Primăria Dondușeni, Consiliul Raional Dondușeni

Rezultate estimate	modernizarea LT”A.Puşchin” cladirea şcolii reparată și izolată termic reducerea consumului pentru încălzirea clădirii condiții mai bune pentru copii oraşului Donduşeni.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narrative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grului de lucru

Nr. proiectului	10
Titlul proiectului	Crearea serviciului public veterinar
Obiectiv	OS2,OS3
Scop și direcții	Crearea serviciului public veterinar în scopul prestării serviciilor veterinare animalelor de companie fără stăpîn și cu stăpîn. Monitorizarea numărului animalelor maidaneze prin sterilizarea și tratamentul acestora. Îmbunătățirea condițiilor de trai a cetățenilor prin eliminarea pericolului din partea cîinilor maidanezi. Asigurarea securității sănătății și vieții cetățenilor, prin diminuarea riscului infectărilor cu bolile ce sunt transmise de animale de companie. Valorificarea clădirilor publice neutilizate, prin dislocarea serviciului public veterinar.
Localizarea	Str.Independenței 46
Instituția responsabilă	Primăria oraşului Donduşeni în colaborare cu Consiliul Raional Donduşeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare, locuitorii raionului Donduşeni
Descrierea proiectului	Una din problemele majore al or.Donduşeni sunt cîini maidanezi, care sunt abandonate de localnici și oaspeții localităților vecine. Numărul animalelor este în creștere continuă iar cazurile de atac asupra oamenilor din partea cîinilor s-au înmulțit. Din acest considerent, Primăria anual alocă mijloace financiare pentru captarea, transportarea, cipizarea și sterilizarea animalelor de companie, serviciile fiind prestate în raionul vecin. Problema data poate fi rezolvată doar prin crearea serviciului veterinar public în raionul Donduşeni, care pînă la momentul actual nu există Proiectul presupune realizarea lucrărilor de reparație capitală și renovare a unei clădiri, anterior folosită de Centru de creație și adolescenți din oraşul Donduşeni, dislocată în zona de revitalizare, care se află într-o stare deplorabilă, fără încălzire, acces la bloc sanitar și sanitație, dar ideal poate fi adaptată în Centrul veterinar pentru animale de companie, întrunind normele și cerințele veterinare și de întreținere a animalelor. Se propune de a institui un serviciu public municipal, care necesită dotarea edificiului cu toate echipamentele necesare pentru ca să răspundă tuturor standartelor și să asigure organizarea și realizarea masurilor

	<p>antiepizootice, profilactice și curative a tuturor speciilor de animale din în prioritar din teritoriul orașului, dar din satele raionului.</p> <p>În acest sens, se vor realiza următoarele activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea proiectului tehnic; - termoizolarea, schimbarea ușilor, ferestrelor, gazificarea, construcția sistemului autonom de încălzire, lucrări de interior în clădire - termoizolarea, reparația capitală a acoperișului - reparația blocurilor sanitare - reparația rețelelor electrice - reparația clădirilor auxiliare, amenajarea locurilor de întreținere temporară a animalelor de companie - procurarea mobilierului specializat - dotarea cu echipament necesar pentru realizarea măsurilor de intervenție veterinară, inclusiv, antiepizootice; - instituirea în or. Dondușeni a taxei pentru câini, elaborarea registrului de evidență a animalelor de companie în or. Dondușeni - inițierea campaniilor de sterilizare a animalelor de companie la sinecostul serviciilor; - inițierea campaniilor de informare a cetățenilor privind responsabilitatea față de animalele de companie.
Cost estimativ	11.000.000 LEI
Sursa de finanțare	Fonduri externe, contribuțiile cetățenilor din zonă, Primăria Dondușeni, Consiliul raional Dondușeni.
Rezultate estimate	valorificarea clădirii publice instituirea unui serviciu public necesar și util comunității asigurarea securității veștilor cetățenilor și a animalelor din oraș evidența numărului de animale aflate pe teritoriul or. Dondușeni monitorizarea situației epidemiologice din localitate crearea a 4 locuri de muncă, inclusiv pentru un medic veterinar
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narrative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru

Nr. proiectului	11
Titlul proiectului	Eficientizarea energetică a edificiului Bibliotecii centrale din or. Dondușeni și amenajarea terenului aferent
Obiectiv	OS1, OS2, OS3
Scop și direcții	Îmbunătățirea calității clădirii publice și accesul populației la servicii de calitate Sporirea nivelului de conștiințare și dezvoltare a proceselor ecologice și adaptarea la schimbările climatice locale Promovarea lecturii în rândurile cetățenilor indiferent de vârstă și clasa socială

Localizarea	Str.Independenței 91
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni în colaborare cu Consiliul Raional Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii orașului Dondușeni
Descrierea proiectului	<p>Obiectivul principal al cultivării și promovării unei culturi de lectură este ca citirea să devină un obicei apreciat și iubit de cetățeni, dar și creativ, eficient. Una din problemele majore al or. Dondușeni este că biblioteca nu dispune de sistem de încălzire, ce împiedică realizarea scopului de promovare a cărții și lecturii pe timpul rece al anului. Proiectul presupune îmbunătățirea infrastructurii educaționale, precum și creșterea accesului, calității și a atractivității sistemului educațional în ZR prin modernizarea și renovarea bibliotecii. Dezvoltarea instituțională se va realiza printr-un complex de intervenții privind reparația capitală a acoperișului clădirii, reabilitarea sistemului termic, renovarea blocurilor sanitare, izolarea termică a pereților exteriori, instalarea sistemului de încălzire și a bateriilor solare pe pereții/acoperișul clădirii, precum și altor măsuri de eficiență energetică.</p> <p>Proiectul prevede eficientizarea energetică a clădirii pentru a oferi posibilitatea promovării cărții și a lecturii, dezvoltarea managementului instituției, perfecționarea profesională a personalului instituției, dezvoltarea unor parteneriate și proiecte locale, naționale și internaționale care să asigure implicarea instituției în viața comunității locale.</p> <p>Totodată, proiectul presupune construcția unei rampe de acces pentru copii și maturi cu mobilitate redusă; crearea unei platforme pentru colectarea deșeurilor, pentru lichidarea gunoiștelor neautorizate care regulat se formează sub pereții clădirii și excluderea aruncării neautorizate a deșeurilor menajere; amenajarea unei zone verzi cu gazon natural, flori și arbuști pe terenul aferent instituției.</p> <p>În acest sens, se vor realiza următoarele activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea proiectului tehnic; - termoizolarea, reparația capitală a acoperișului, - instalarea panourilor solare. - termoizolarea clădirii (parțial) - reconstrucția sistemului autonom de încălzire, - lucrări de interior în clădire - reparația blocurilor sanitare - reconstrucția rampei de acces la clădire pentru persoanele cu dizabilitate - amenajare unei platforme de colectare a deșeurilor - plantarea copacilor și arbuștilor decorativi
Cost estimativ	6.000.000 LEI
Sursa de finanțare	Fonduri externe, contribuțiile cetățenilor din zonă, Primăria Dondușeni, Consiliul raional Dondușeni.
Rezultate estimate	clădirea bibliotecii izolată termic sistem de încălzire în bibliotecă funcțional și eficient reducerea consumului pentru încălzirea clădirii teren aferent amenajat și ecologizat

	campanii de informare, activități culturale și distractive cu scop de promovare a cărții și a lecturii încurajarea cetățenilor la dezvoltare intelectuală și valorificare eficientă a timpului liber desfășurarea anuală a 12 evenimente culturale și educaționale
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru

5.2. Proiecte complementare

Nr. proiectului	01
Titlul proiectului	Reabilitarea curților blocurilor de locuit
Obiectiv	OS2,OS3
Scop și direcții	Reabilitarea infrastructurii urbane a ZR și îmbunătățirea accesibilității în zonă
Localizarea	Curțile blocurilor locative din Zona de revitalizare
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare
Descrierea proiectului	Curțile blocurilor locative se află astăzi într-o stare dezastruoasă. Mai ales curțile la blocurile construite acum 30-40 de ani la care, spre mare regret, nu s-au făcut nimic. Ignorarea problemei aduce efecte grave. Problema se consideră prioritară, în care intervenția primăriei e necesară. Proiectul presupune reabilitarea infrastructurii urbane a ZR și îmbunătățirea accesibilității în zonă. În acest sens, proiectul prevede realizarea lucrărilor de modernizare, reparații și întreținere a curților blocurilor de locuințe precum și amenajarea parcărilor din curțile blocurilor de locuințe și evacuarea garajelor neautorizate,revitalizarea zonelor verzi cu plantarea și reamenajarea paturilor cu flori, amenajare și întreținere a spațiilor verzi.
Cost estimativ	20.000.000 lei
Sursa de finanțare	Primăria Dondușeni, fonduri externe, contribuția locuitorilor
Rezultate estimate	condominii locative create aspect estetic a curților blocurilor de locuit reparația trotuarelor și drumurilor de acces către blocurile de locuit plantarea și reamenajarea paturilor cu flori amenajare și întreținere a spațiilor verzi parcări amenajate
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narative

revitalizare	feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru
---------------------	--

Nr. proiectului	02
Titlul proiectului	Amenajarea intrării în oraș
Obiectiv	OS2,OS3
Scop și direcții	Promovarea imaginii orașului Dondușeni prin îmbunătățirea aspectului estetic al orașului, sporirea atractivității prin amenajarea intrării în oraș. Sporirea gradului de satisfacție și mândrie a locuitorilor orașului, promovarea spiritului civic și de responsabilitate în rîndul cetățenilor
Localizarea	Întrarea în oraș din partea or.Drochia
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare,oaspeții orașului
Descrierea proiectului	Întrarea în oraș este fața orașului și precum omul se intilnește dupa imbracaminte așa și aspectul orașului se evaluează începînd de la porțile orașului. Amenajarea intrării în oraș va crea sentimente prielnice cetățenilor, memorie – vizitatorilor și imagine orașului. Proiectul presupune realizarea lucrărilor de: <ul style="list-style-type: none"> - instalare a stemei și drapelului orașului - reparația curentă a construcției – denumirea orașului Dondușeni - plantarea și reamenajarea paturilor cu flori - amenajare și întreținere a spațiilor verzi (cosit, încărcat gunoi) - instalarea bordurelor - organizarea zonelor de parcare/staționare
Cost estimativ	3.000.000lei
Sursa de finanțare	Primăria Dondușeni, fonduri externe, contribuția locuitorilor
Rezultate estimate	stemă și drapel instalat aspectul frumos al orașului crearea condițiilor de mediu de calitate; creșterea siguranței populației în spații publice
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru

Nr. proiectului	03
Titlul proiectului	Reconstrucția bazinului de apă pe teritoriul L.T. "A.Pușchin"

Obiectiv	OS1,OS2.OS3
Scop și direcții	Valorificarea infrastructurii sportive, diversificarea activităților sportive și de asigurare a unui mod sănătos de viață cetățenilor prin reparația capitală a bazinului de înot din edificiul L.T. "A. Pușkin"
Localizarea	Str.Gagarin 1A
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare,oaspeții orașului
Descrierea proiectului	<p>Proiectul presupune o renovare completă a însăși bazinului de înot care nu a mai fost reparat din momentul construcției sale, iar de atunci au trecut aproximativ 50 de ani. Este unicul bazin de pe teritoriul raionului Dondușeni de care ar putea beneficia nu doar copii, dar și locuitorii orașului. Un bazin de înot ar oferi posibilitatea promovării sportului, pentru orașul Dondușeni – un domeniu nou, încurajarea cetățenilor de a își îmbunătăți starea de sănătate prin practicarea înotului, și foarte important – cetățenilor li se va oferi încă o oportunitate de a își valorifica timpul liber în mod sănătos, sigur și eficient.</p> <p>Proiectul presupune realizarea lucrărilor de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reconstrucția capitală a pereților bazinului de înot - înlocuirea căptușealei cu plăci a bazinului - instalarea unui nou sistem de filtrare și încălzire a apei - reconstrucția vestiarelor, punctelor sanitare și a dușurilor - reconstrucția sistemului de încălzire a aerului în bloc - reparația capitală a încăperilor, holurilor, sălilor de așteptare și altor încăperi aferente bazinului de înot - amenajarea terenului aferent clădirii bazinului
Cost estimativ	10.000.000 lei
Sursa de finanțare	Primăria Dondușeni, fonduri externe, contribuția locuitorilor
Rezultate estimate	Bazin de înot reabilitat Secție de sport (înot) înființată Proceduri medicale specifice prestate Poplație încurajată și implicată de a practica modul sănătos de viață
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru

Nr. proiectului	04
Titlul proiectului	Revitalizarea și amenajarea Monumentul victimelor represiunilor sovietice
Obiectiv	OS2,OS3

Scop și direcții	aspectul civilizat al orașului
Localizarea	Zona de revitalizare, str Feroviarelor fără număr
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni, AO "Astra"
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare, oaspeții orașului
Descrierea proiectului	Proiectul presupune lucrări de schimbare a locului amplasării, necesitate parvenită în legătură cu reconstrucția gării auto din or. Dondușeni, amenajare a monumentului și zonei adiacente a monumentului, și anume: <ul style="list-style-type: none"> - relocarea monumentului și reamenajarea terenului aferent acestuia - pavarea căilor de acces către monumentul ce se află în scuar - renovarea intrărilor - iluminatul public în preajma monumentului cu instalarea corpurilor de iluminat noi - înverzirea terenului adiacent cu organizarea zonelor de pături de flori și plantarea arbuștilor decorativi
Cost estimativ	500.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria Dondușeni, fonduri externe, contribuția locuitorilor
Rezultate estimate	Aspect benefic al orașului Crearea spațiilor publice pentru socializare.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru

Nr. proiectului	05
Titlul proiectului	Crearea spațiilor de odihnă în parcul de pe str. Donici
Obiectiv	OS2, OS3
Scop și direcții	Promovarea modului sănătos de viață prin crearea de oportunități de petrecere a timpului în aer liber
Localizarea	Parcul de pe str. Donici
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare
Descrierea proiectului	Petrecerea timpului în aer liber, în special în spațiile verzi, are un impact pozitiv asupra omului. Amenajarea zonei de petrecere a timpului liber în parcul de pe str. Donici. Prin implementarea activităților programate în cadrul proiectului și realizarea scopului propus, vom oferi copiilor și tinerilor o alternativă la activitățile tradiționale de petrecere a timpului liber, ceea ce permite o dezvoltare a fanteziei, a creativității și a dorinței

	de explorare, iar întâlnirile cu persoanele în vârstă, vor întări și vor apropia relațiile dintre generații. Proiectul presupune realizarea lucrărilor de: Elaborarea proiectului tehnic Construcția trotuarelor Instalarea băncilor și coșurilor pentru gunoi Înverzirea parcului Organizarea zonei de pături de flori și arbuști Iluminatul public al parcului
Cost estimativ	5.000.000 lei
Sursa de finanțare	Primăria Dondușeni, fonduri externe, contribuția locuitorilor
Rezultate estimate	Îmbunătățirea calității zonei de agrement pentru localnici
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narrative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru

Nr. proiectului	06
Titlul proiectului	Crearea spațiilor de odihnă și agrement pentru tineri în parcul central
Obiectiv	OS1,OS2,OS3
Scop și direcții	Acest spațiu va spori nivelul de socializare și de coeziune a comunității locale, stimulând comunicarea, inclusiv prin găzduirea activităților cultural-artistice și de agrement. Parcul Central va deveni, indiscutabil, un loc de atracție pentru comunitate, un spațiu de interacțiune bine amenajat ce va îmbunătăți nivelul de viață al comunității și va spori satisfacția cetățenilor față de serviciile publice.
Localizarea	Parcul Central str.Independenței
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare
Descrierea proiectului	Implementarea proiectului „Crearea unui spațiu de odihnă și agrement pentru tineri în Parcul Central” va duce spre revitalizarea anumitei părți al parcului și va oferi un spațiu de agrement de calitate tinerilor din tot orașul. Intervențiile preconizate vor oferi tinerilor orașului un spațiu sigur și confortabil pentru primblări, relaxare și agrement. Proiectul presupune realizarea lucrărilor de : <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea proiectului tehnic - amenajarea de spații de joacă pentru copii, - asigurarea iluminatului public, - organizarea zonei de wi fi libere - zona de workout

	<ul style="list-style-type: none"> - parcare pentru biciclete - organizarea zonei de cinema în timpul verii la aer liber cu instalarea bancilor pe toată lungimea a terenului preconizat - organizarea zonei și plantarea de iarbă și arbori. - instalarea băncilor și coșurilor pentru gunoi - organizarea zonei de pături de flori și arbuști
Cost estimativ	10.000.000 lei
Sursa de finanțare	Primăria Dondușeni, fonduri externe, contribuția locuitorilor
Rezultate estimate	Îmbunătățirea calității zonei de agrement pentru localnici
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evaluare și totalizare a grupului de lucru

Nr. proiectului	07
Titlul proiectului	Amenajarea microzonei pentru sport
Obiectiv	OS1,OS2,OS3
Scop și direcții	Promovarea unui mod de viață sănătos Amenajarea spațiilor publice Necesitatea punerii în valoare a spațiilor neamenajate și a creării în zona a unor locuri de recreere pentru locuitorii zonei de revitalizare a orașului Dondușeni.
Localizarea	Str.Independenței fără număr
Instituția responsabilă	Primăria orașului Dondușeni
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare, locuitorii zonei Fabrica de zahăr, elevii și profesorii L.T. ”Pușchin”, elevii școlii sportive.
Descrierea proiectului	Infrastructura în domeniul sportului a orașului Dondușeni este într-o stare nesatisfăcătoare. Amenajările recreative cu caracter sportiv destinate locuitorilor din mediul urban reprezintă o zonă de interes maxim, deoarece acestea oferă locuitorilor din orașele aglomerate niște surse de sănătate și relaxare care susțin protecția mediului și conservarea biodiversității. Aceste amenajări se caracterizează, în primul rând, prin grija față de om și pentru satisfacerea nevoilor de relaxare și recreere ale acestuia. Cea mai importantă cale pentru protejarea mediului, dar și pentru crearea unui cadru ambiental sănătos și plăcut oamenilor care locuiesc în zonele urbane, este dezvoltarea și modernizarea spațiilor pentru activități sportive și recreative. Proiectul presupune realizarea lucrărilor de Amenajarea spațiului din parcul LT”Pușchin” cu instalarea băncilor și coșurilor de gunoi

	Instalarea mobilierului urban și spațiilor pentru work-out. Organizarea evenimentelor sportive cu implicarea locuitorilor acestei zone
Cost estimativ	1.500.000 lei
Sursa de finanțare	Fonduri externe, contribuțiile cetățenilor din zonă, Primăria Dondușeni, Consiliul raional Dondușeni.
Rezultate estimate	un minicomplex de work-out 3-5 evenimente sportive promovarea unui mod sănătos de viață pentru tineret.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	grup de lucru creat rapoarte financiare rapoarte narative feedback din partea populației vizite în teritoriu ședințe de evauare și totalizare a grului de lucru

VI. CADRUL FINANCIAR

Pentru implementarea proiectelor care au fost propuse în cadrul PRU a fost elaborat un cadru financiar, care este unul estimativ.

Tabelul 11. Cadrul financiar al PRU

	Surse publice			Surse private	Total, lei
	Proprii, lei	Naționale, lei	Externe, lei		
Proiecte de bază	10.550.000	20.700.000	31.050.000		62.300.000
Proiecte complementare	12.950.000	19.650.000	17.400.000		50.000.000
Total	23.500.000	40.350.000	48.450.000		112.300.000

VII.IMPLEMENTAREA ȘI MANAGEMENTUL PROGRAMULUI DE REVITALIZARE

Succesul realizării PRU a orașului Dondușeni depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare al acestuia, de prezența unei coaliții încheiate în societate. În procesul realizării PRU vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând un scop personal, îndeplinind rolul de implementator al acțiunilor planificate, și anume:

1. Administrația publică locală (Consiliul Orășenesc , Primarul, Primăria)
2. Locuitorii orașului
3. Societatea civilă
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Consiliul raional, Guvernul, Organizațiile internaționale).

Implementarea PRU a or. Dondușeni poate fi divizată convențional în 3 etape:

1. **Adoptarea PRU.** În cadrul acestei etape PRU va fi supus dezbaterilor în cadrul Audierilor publice organizate de către primărie. După dezbateri și ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Programul va fi înaintat Consiliului Orășenesc spre aprobare. După aprobarea programului, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea programului.

2. **Implementarea PRU** se va efectua prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților necesare, perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza programul. De asemenea, vor fi identificate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

3. **Monitorizarea PRU.** În perioada de implementare responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor și acțiunilor se va efectua prin intermediul Indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul de acțiuni se vor iniția măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.

Tabelul 12. Planul de acțiuni pentru anii 2022 – 2027 pentru implementarea PRU

Anul	Perioada	Activitatea
2022	Trimestru IV	Aprobarea PRU de către Consiliul Orășenesc Dondușeni
2023	Trimestru I	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru II	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru III	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru IV	Prezentarea Comisiei de implementarea și monitorizare a PRU informației cu privire la realizarea PRU în anul 2023. Actualizarea PRU.
2024	Trimestru I	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru II	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru III	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru IV	Prezentarea Comisiei de implementarea și monitorizare a PRU informației cu privire la realizarea PRU în anul 2024. Actualizarea PRU.
2025	Trimestru I	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru II	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte

	Trimestru III	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru IV	Prezentarea Comisiei de implementarea și monitorizare a PRU informației cu privire la realizarea PRU în anul 2025. Actualizarea PRU.
2026	Trimestru I	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru II	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru III	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru IV	Prezentarea Comisiei de implementarea și monitorizare a PRU informației cu privire la realizarea PRU în anul 2026. Actualizarea PRU.
2027	Trimestru I	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru II	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru III	Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte
	Trimestru IV	Prezentarea Comisiei de implementare și monitorizare a PRU informației cu privire la realizarea PRU în anii 2023-2027 .

VIII. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI DE REVITALIZARE

Desfășurarea proceselor de monitorizare și evaluare au ca scop îmbunătățirea proceselor de planificare în revitalizare urbană.

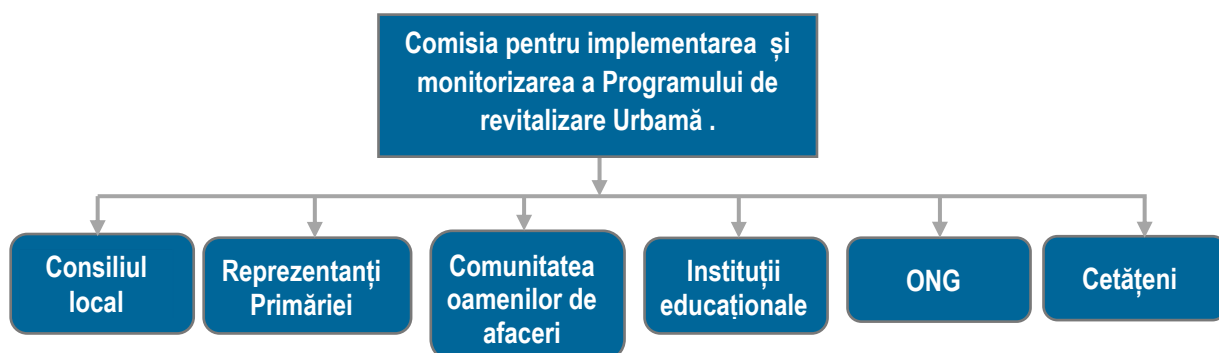
Monitorizarea urmărește să analizeze progresul obținut în implementarea Programului – respectarea proiectelor realizate, identificarea cauzelor nerealizării unor activități, stabilirea măsurilor pentru îmbunătățirea performanțelor operaționale. Desfășurarea acțiunilor de monitorizare va fi asigurată pe toată perioada implementării programului.

Procesul de monitorizare a programului constă în: (i) evaluarea atingerii obiectivelor programului care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare și (ii) raportarea rezultatelor evaluării.

Monitorizarea implementării programului se va efectua de **Comisia pentru Implementarea și monitorizarea Programului de revitalizare urbană**. Comisia pentru Implementarea și monitorizarea Programului de revitalizare urbană va fi creată prin Decizia Consiliului Orașenesc cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul local și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltare în Zona ”Centru”:

- Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate sau consilieri locali)
- Reprezentanți Primărie (Primarul, 2 – 3 specialiști).

- Comunitatea oamenilor de afaceri din zona dată.
- Instituții educaționale (directorul instituției de învățământ).
- Comitetul consultativ din cadrul PRU (președintele comitetului consultativ).
- Organizații non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-urilor ce activează în domeniul protecției mediului, social, apărarea drepturilor omului și de tineret, etc.).
- Cetățeni. (grupul va fi reprezentativ și va include tineri, persoane dezavantajate, număr proporțional de femei și bărbați, reprezentanți ai diverse grupuri sociale sau etnice).

Responsabilități de bază ale Comisiei pentru Implementarea și monitorizarea Programului de revitalizare urbană sunt:

- Planificarea implementării acțiunilor
- Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare
- Coordonarea activităților de implementare a acțiunilor și proiectelor de dezvoltare
- Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate
- Monitorizarea implementării planului de acțiuni
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Orășenesc
- Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile
- Elaborarea și dezbaterile proiectelor prioritare de dezvoltare
- Analiza deciziilor privind diverse probleme ale comunității în zona dată.
- Elaborarea și inițierea modificărilor în program.
- Elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare, etc.

Comisia pentru Implementarea și monitorizarea Programului de revitalizare urbană își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată în 6 luni.

Un rol important în procesul de implementare a programului îl are Consiliul Orășenesc, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului de acțiuni. Competențele Consiliului Orășenesc se vor axa pe:

- Coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- Încurajarea Voluntarilor în diverse activități publice
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale PRU
- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni a Programului.

Monitorizarea se va efectua pe baza unui set de indicatori care au fost stabiliți pentru fiecare obiectiv al programului.

Tabelul nr. 9: Obiective specifice și indicatori de monitorizare

Obiectiv specific	Indicatori de rezultat
Obiectiv specific 1. Consolidarea și îmbunătățirea serviciilor din domeniul educație, sport și sănătate	<ul style="list-style-type: none"> - Numărul activităților realizate pentru îmbunătățirea serviciilor educaționale, de sport și sănătate. - Numărul persoanelor beneficiare de servicii îmbunătățite
Obiectiv specific 2. Modernizarea infrastructurii publice locale și protecția mediului înconjurător	<ul style="list-style-type: none"> - Numărul de spații publice amenajate - Număr de curți ale blocurilor de locuințe amenajate - Numărul clădirilor publice eficientizate energetic - Lungimea trotuarelor construite/reconstruite (km)
Obiectiv specific 3. Sporirea nivelului de trai al cetățenilor prin valorificarea potențialului industrial al zonei	<ul style="list-style-type: none"> - Numărul activităților realizate privind creșterea atractivității economice a ZR - Număr de locuri de muncă create

Evaluarea este aprecierea activităților/rezultatelor implementării programului, utilizând informațiile obținute pe parcursul monitorizării. Evaluarea face o analiză a modului de implementare a programului și eficienței acesteia, fiind un instrument care contribuie la îmbunătățirea stării de lucruri la nivelul comunității.

Raportarea implementării programului se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor către Comisia pentru Implementarea și monitorizarea Programului de revitalizare urbană privind realizarea Planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual Comisia pentru Implementarea și monitorizarea Programului de revitalizare urbană va prezenta Consiliului Orășenesc raportul de evaluare a implementării Programului.

Obiect de monitorind	Elaborator	Raport	Descriere
Realizarea obiectivelor	Comisia pentru Implementarea și monitorizarea Programului de	Rapoarte semestriale/ anual	Raport bazat pe analize, sondaje a locuitorilor Zonei "Centru" pentru evaluarea impactului implementării programului

	revitalizare urbană și Consiliul Local		
Realizarea acțiunilor, proiectelor	Responsabili de implementare	Raport semestrial sau după finisarea activității	Rapoarte prezentate de responsabilii de implementare privind îndeplinirea acțiunilor, proiectelor

Evaluarea implementării Programului se va efectua prin analiza indicatorilor de dezvoltare. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare. În baza informațiilor furnizate de la responsabilii de implementare, beneficiari sau instituții specializate se vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și atingere a obiectivelor fixate.

Astfel, în urma procesului de evaluare va fi elaborat un Raport de evaluare a PRU. Iar toate informațiile și constatările reflectate în raport vor servi drept bază la luarea unor decizii în privința actualizării documentului existent, sau lansării unui nou proces de elaborare a PRU.

ANEXE:

---

1. Decizia Consiliului or.Dondușeni nr. 7/17 din 02.08.2022 „Cu privire la aprobarea Comitetului de coordonare pentru elaborarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU) al or. Dondușeni.”;
2. Proces verbal nr. 1 al ședinței Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or.Dondușeni;
3. Proces verbal nr. 2 al ședinței Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or.Dondușeni;
4. Proces verbal nr. 3 al ședinței Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or.Dondușeni.